

MAGYAR
FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1940 JÚLIUS 20.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR.

II. ÉVFOLYAM, 29. SZÁM.

Á MULATTATÁS NAGYMESTEREI

STAN

ÉS

PAN

(LAUREL ÉS HARDY)

IDEI EGYETLEN
slágervígjátékkal
ISMÉT DÖNTŐ
DIADALT ARATTAK.

A két
törkei

16 NAP ROYAL APOLLO * 19 NAP CASINO
9 NAP BROADWAY * E HÉTEN CORVIN

MÁSODHETES SZINHÁZAK:

szeptember havában

ELKÉSZÜLT

4 HUNNIA-FILM!

DANKÓ PISTA

Jávor Pál — Simor Erzsi — Lukács Margit

IGEN VAGY NEM

*Muráti — Szörényi — Vaszary Piri — Kiss Manyi — Jávor — Páger
Mály Gerő — Rózsahegyi — Pethes*

SARAJEVO

*Tasnády Mária — Vértess — Kiss Ferenc — Timár — Berky Lili
Gózon Gyula*

ISMERETLEN ELLENFÉL

*Simor Erzsi — Somogyi Nusi — Ajtay — Greguss — Földényi László
Petheő Attila*

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

II. ÉVFOLYAM 29. SZÁM.
BUDAPEST, 1940 JÚLIUS 20.
Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:
ÁGOTAI GÉZA dr.
Felelős szerkesztő:
VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Bajza-utca 18.
Telefon: 220—855, 422—961

Postatakarékpénztári
csekkszámra száma: 15.410.
Kiadótulajdonos.

a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara

Felelős kiadó:
Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:
Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:
egy évre . . . . . 30 pengő
fél „ . . . . . 16 pengő

A szerkesztők címe:

Dr. ÁGOTAI GÉZA

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.
Telefon: 146—346

Lakás: XI., Fürj utca 4. T.: 257—036

VÁCZI DEZSŐ

Lakás: VIII., Üllői út 42. T.: 136—386

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt.
nyomdájában.

Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423

Felelős vezető: Csontos Lajos

TARTALOM:

Magyar filmeket Velencébe!	1
A boletták rendezése	2
A Hunnia és Filmiroda legközelebbi programja	2
Keskenyfilm: 19 új keskenyozmozi-üzemvezető	2
A Hillafüredi II. Nemzeti Filmhét versenyén bemutatott filmek is- mertetése:	3
Van-e magyar filmstílus?: Szücs Ádám	4
Külföld	5
Mozi: Kamarai tervek: M. P.	6
Erdély filmszemüveggel: M. P.	6
Premiermozik műsora	6
Új filmek: 5 millió keres 1 örökös	7
A dzsungel banditái	7
Reménytelen eset	7
Technika: Néhány észrevétel: K. J.	8
Műterem	8
Hírek	9
Két kis emlék: Jorio	10
Robert Montgomery	11
Lapszemle	11
Filmcenzura	III
Híradók	III
Szakmai címtár	IV
Hirdetők: Metro	I
Hunnia	II
Agfa	5, 10
Molnár	9
Torda	9
Petsman	10
MFI	12

MAGYAR FILM

Magyar filmeket Velencébe!

A velencei Biennale elnöksége úgy határozott, hogy — tekintettel a mai európai helyzetre — az augusztusra tervezett VIII. Nemzetközi Filmversenyt nem az eredeti elgondolás szerint tartja meg. A Lidó kellemes környezetében az idén is találkozunk a kormánykiküldöttek és a szakmai képviselők, hogy nemzeti filmtermelésük legjavát felvonultassák az ünnepi bemutatóra, ez a seregszemle azonban nem verseny, hanem bemutató lesz.

A Palazzo del Cinema kapui megnyílnak tehát az idén is a lidói közön-
ség számára. A résztvevő nemzetek filmgyártásainak kiugró alkotásai válto-
zatlanul vetítésre kerülnek. A Biennale elnökségének elhatározása a filmnek,
mint a nemzetek közötti kulturális érintkezés egyik elsőrangú eszközének
újabb elismerését jelenti éppen a mai időkben. Különös érdekességet ad a be-
mutatóknak az a körülmény, hogy a tengeri és légi háború idején változatlan-
ul tengeri fürdőhelyen tartják meg a bemutatókat.

Bár az augusztusi lidói mozielőadások nem verseny jellegűek és így a
filmek hivatalos minősítésére nem kerül sor, kétségtelen, hogy magyar szem-
pontból a magyar filmek velencei bemutatása sohasem volt olyan jelentős,
mint az idén. A korábbi években a Biennale a világ filmművészetének nemzet-
közi találkozóját jelentette, amelyen a szakmabeliek a következő évad legjobb
anyagát ismerhették meg. A megváltozott viszonyok között azonban, amikor
a nyugati államok filmtermelésére az elkövetkező időkben csak szűk keretek
között számíthatunk, nagyon érdekes annak az anyagnak ismerete, amelyre —
a hazai gyártáson felül — a jövő évadban biztosan építhetünk. Eppen ezért a
velencei nemzetközi filmversenyek igazgatója a magyar hivatalos kiküldött-
höz intézett levelében a bemutatók művészi jelentősége mellett azok kereske-
delmi fontosságát is hangsúlyozta és annak a kívánságának adott kifejezést,
hogy minél több magyar gyártó és kölcsönző vegyen részt a velencei talál-
kozón.

A filmszakmai kérdéseken túlmenően azonban nemzeti szempontból is
nagyjelentőségű a magyar részvétel a velencei bemutatókon. Magyarországnak
a tengelyhatalmak oldalán kifejtett politikája a magyar filmnek kötele-
ségévé teszi, hogy a részére biztosított számú filmmel felvonuljon a velencei
filmszemlén. Kövessen el mindent a magyar film, hogy a maga eszközeivel,
szellemi, kulturális és művészi téren méltó kifejezést adjon annak a barátság-
nak, amely Magyarországot a versenyt rendező Olaszországhoz fűzi, valamint
annak a törekvésének, amellyel a jövő Európájának filméletében részt kíván
venni.

A filmek lidói bemutatása kétségtelenül bizonyos áldozatot kíván az
érdekeltektől. Ezeknek a szempontoknak azonban most el kell törpülniök a
magasabb érdekek mellett. Feltétlenül meg kell találni tehát a módját annak,
hogy minél több arra érdemes magyar filmet állíthasson a szakma Velencé-
ben a magyar ügy szolgálatába.

A boletták rendezése

Sok szó esett már a MAGYAR FILM-ben a cenzurajegyek rendszeréről, amely a helyes elgondolás és cél mellett a gyakorlatban nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. A külföldről behozott és a hazai filmek számának egymáshoz viszonyított arányára épített rendszer a gyakorlatban a dolog természetét szerint nem lehetett örökérvényű s így következett be azután a mai nemkívánatos állapot, amikor az elszaporodott boletták elértéktelenedtek és nem jelentették a gyártóknak azt a támogatást, amely célból annakidején a kormány rendelete megvalósította a bolettarendszert.

A szakma az elmúlt évben több ízben kérte a cenzurajegyek kérdésének felülvizsgálását és újrászabályozását. Több tervezet is látott napvilágot, amelyeket annakidején ismertetett a MAGYAR FILM.

Különös aktualitást adott most a kérdésnek az a körülmény, hogy szakmai év végén vagyunk. Az új évadot semmi körülmények között nem volna kívánatos a régi rendszerrel elkezdni, mert ez csak a mai állapotok további rosszabbodását vonná maga után.

A kérdés rendezésére Szöllőssy Alfréd dr. miniszteri tanácsos a szakmai vezetőket értekezletre hívta egybe, amelyen megjelent Balogh László dr. miniszteri osztálytanácsos, az Országos Nemzeti Filmbizottság főtitkára, Inotay Ferenc dr. rendőrtanácsos, a belügyminisztérium filmügyi előadója, továbbá a Kamara részéről Tórey Zoltán dr. alelnök, az OMME képviselőtársaság Pogány Frigyes dr. ny. államtitkár elnök és Erdélyi István dr. főtitkár, az MMOE nevében vitéz Morvay Pál és Ruttkay Ödön dr. alelnökök és a Hunnia Filmgyár igazgatója, Bingert János dr.

Megállapította az értekezlet, hogy a játékfilmek után kibocsátott úgynevezett nagybolettákból 73 darab vár eladásra a piacon. Ezeknek a mielőbbi fokozatos értékesítése volna kívánatos. A részletek megvitatása után az értekezlet a bolettakérdés kormányrendeleti újrendezését javasolta oly módon, hogy az „úszó” cenzurajegyeket 1941 július 31-ig, vagyis a jövő évad végéig lehet felhasználni. A javaslat szerint jövőben minden cenzurázott külföldi film után 2 cenzurajegyet vagy 2.000 pengőt kell beszovaltatni. Ha pedig a boletták végleg eltűntek, minden külföldi film után 2.000 pengő fizetendő.

Az elgondolás szerint az így befolyó pénzből 10%-ot fordítanak érdemes magyar filmek jutalmazására, míg a fennmaradó 90%-ot az abban az évben magyar filmet gyártók között osztanak fel. A gyártók pedig már előre ilyen értelmű ígérvényt kapnak, amelyet figyelembe vehetnének a film kalkulációs felépítésénél.

A rövidfilmek után kibocsátott és még nem értékesített kisboletták száma 660-ra rúg. Az értekezlet ennek rendezésére azt a javaslatot tette, hogy a jövőben a magyar rövidfilmek minden megkezdett 100 méter hossz után kapjanak egy bolettát. A Magyarországra behozott és cenzurázott külföldi kultúrfilmeknél viszont minden megkezdett 25 méter után kell egy bolettát vagy 15 pengőt beszovaltatni. A piacon lévő bolettákat 1942 július 31-ig lehet fel-

használni. Az így befolyt összeget hasonló célra fordítanak, mint a nagybolettáknál.

Az értekezlet tagjai a javaslat megterele után arra kérték az elnököt Szöllőssy Alfréd dr. miniszteri tanácsost, hogy a megbeszélte értelemben tegyen előterjesztést a belügyminiszternek az új rendelet kiadása céljából.

A Hunnia és Filmiroda legközelebbi gyártási programja

Az Országos Nemzeti Filmbizottság július 11-én, báró Wlassics Gyula államtitkár elnökletével tartott ülésében a következő filmek gyártásának előkészületeihez járult hozzá:

1. A Hunnia Filmgyárban:

A most folyamatban lévő *Pegazus Film* (Hazajáró lélek) és *Mester Film* (Egy csók és más semmi) befejezése után, amelyre már korábbi ülésünkön adtunk engedélyt:

Magyar Írók Filmje: Mindenki mást szeret.

Délibáb Film: Emberek a kövek között.

Platinus Film: Rózsafabot.

Hausz Mária Film: Tóparti látomás.

Takács Film: Tűz.

Léna Film: Az apáca és az ördög.

Modern Film: Vissza az úton.

Művelődés Film: Narancshéj.

Auróra Film: Kerek Ferkó.

Objektív Film: A szerelem nem szégyen.

2. a Magyar Filmiroda R. T. telepén:

A már engedélyezett *Magyar Filmiroda* (Zavaros éjszaka) és *Kárpát Film* (Gorodi fogoly) befejezése után:

Nép Film: Gyávaság.

Atelier Film: Elsodort falú.

Atelier Film: Zárt tárgyalás.

Imago: Hét szilvafa.

Filmértékesítő: Bevált a Jóska.

Reméljük, hogy hamarosan napvilágot lát a boletták problémáját rendező belügyi rendelet, amely a szakmának ezt a régóta fájó sebéit, a MAGYAR FILM-ben már több ízben javasolt elgondolás szerint, igyekezne meggyógyítani. Lehetséges, hogy a folyton változó szakmai életben az új rendszer is idővel felülvizsgálatra szorul, a jelen helyzetben azonban előreláthatólag helyes utat javasolt az értekezlet a kérdés megoldására.

KESKENYFILM

19 új keskenymozi-üzemvezető

Július 13-án zárult a III. keskeny mozgófényképezési tanfolyam háromhetes kurzusa, amelynek vizsgáján 19 újabb keskenymoziüzemvezető, illetőleg gépkezelő nyert képesítést. Az eredmény kihirdetésekor Szöllőssy Alfréd dr. miniszteri tanácsos, a belügyminiszter képviselője mondott buzdító szavakat a végzett hallgatókhoz, akik a filmművészet újabb harcosai lesznek a magyar vidéknek a multban a mozikultúrától távolesó helyeiseiben. A tanfolyamon Vigh Bertalan igazgató vezetése mellett Kaiser János mérnök a hangosberendezésről, Pozsonyi Gábor dr. főmérnök a vetítésről, Wunderlich Antal tűzoltóparancsnok a tűzrendészetéről, Ruttkay Ödön dr. ny. miniszteri osztálytanácsos a rendészetéről és Nagy Sándor dr., a Hunnia Filmgyár aligazgatója az üzemvitelről tartottak előadásokat.

A tanfolyamot az alábbi 19 hallgató végezte el sikerrel:

Berendi Ferenc, Decs (Tolna vm.)

Fahudi Dezső, Ősi (Veszprém vm.)

vitéz *Gomba Kálmán*, Keresztes (Borsod várm.)

Gondos Vincéné, Gárdony (Fejér vm.)

Halász Ferenc, Dunaszegcső (Baranya vm.)

Komjáthy István, Kemenesmagosi (Vas vm.)

Lajos Ferencné, Rákosliget (Pest vm.)

Lippai Zsigmond, Edelény (Borsod vm.)

Mátó Zoltán, Apátfalva (Csanád vm.)

Papp János, Bárány (Bihar vm.)

Rumann Béla, Magyarszöggyén (Esztergom vm.)

Szabó Mátás, Kenderes (Szolnok vm.)

Szalay János, Muzsila (Esztergom vm.)

Szombathely Ernő, Csépa (Szolnok vm.)

Vörös Sándor, Homokszentgyörgy (Somogy vm.)

Wéber Teréz, Kerepes (Pest vm.)

Jámbor György, Budapest.

Vaderna Antal, Budapest.

Cser Gábor, Budapest.

Az új keskenymozi-üzemvezetők működéséhez sok sikert kíván a MAGYAR FILM.

A
MAGYAR
FILM

az egyetlen
szakmai
hirdetési orgánom!

A LILLAFÜREDI II. NEMZETI FILM- HÉT VERSENYÉN BEMUTATOTT FILMEK KRITIKAI ISMERTETÉSE

(Folytatás)

1940 június 26

Enit-Slágér: Róka vadászata

Az olasz kultúrfilmgyártás sikerült darabja a vadászközönség igényeit hivatott kielégíteni, de a nagyközönség is tetszését leli a gyönyörű külső felvételekben.

Palatinus:

Mária két éjszakája

A nagy vidéki városok ünnepelt drámai művésznőjét avatta filmsztárrá ez a magyar újdonság. Szilágyi Szabó Eszter filmdebütjét kaptuk ebben a filmben, amely egészen különleges mesét tálat fel Balogh Béla rutinos rendezésében. Nem kívánunk most a film értékeinek részletezésével foglalkozni. Ez a kritikus feladata lesz, amikor a magyar filmgyártásnak ez a reprezentatív alkotása a nagyközönség elé kerül az őszi idényben. Ezúttal csupán annak az örömeinknek adunk kifejezést, amely eltöltött bennünket az új magyar filmsztár: Szilágyi Szabó Eszter láttára. A rokonszenves és sokoldalú színpadi jelenség filmben még kellemesebb, impozánsabb. Elegáns, higadt, kiforrott dáma, aki tudatában van külső és belső értékeinek. A közönség őszinte tetszéssel fogadta Szilágyi Szabó Esztert, az új magyar filmgyártás sokat ígérő művésznőjét, aki friss színeket hozott exteriőrjével, lelkeségével, hangjával, szóval egész ünnepi lényével.

1940 június 27

Enit-Slágér: Róma szimfóniája

Az Örök Város klasszikus romjait tárja elénk ez az olasz kultúrfilm, Itália rohamosan fejlődő filmkultúrájának büszke kis terméke. A természet élő színeiben mutatja be Róma fehér köveit körülbelül 300 méteren keresztül, de a film felér egy nagy slágér értékeivel.

Enit-Slágér:

Lángoló hegy

Ugyancsak színes technikával készült olasz egyfelvonásos kultúrfilm ugyanazokkal a felejthetetlen értékekkel, amelyekkel az előbbi film díszkedhetik. A Vezuv tűzhányóját mutatja be a színek realitásán keresztül.

Helikon:

Vágyakozás

Puskin híres novelláját, a „Postamester”-t dolgozta fel a film a francia filmművészet ismert, ragyogó eszközeinek igénybevételével. A filmet a franciák nagy filmművésze, Harry Baur dominálja, aki dinamikus színjátszó egyéniséggel, végtelen alakítókézségével döbbenetes hatást vált ki a nézőből. A film írója és rendezője — a filmszerűség szempontjai alapján — kissé módosított az eredeti művön, amit egyáltalán nem írhatunk a

magasrendű alkotás rovására. Sőt: ez a változás külön művészi értékkel ruházta fel a filmet, amely például, eltérően az eredetétől, happy enddel végződik. A tökéletesen művészi rendezés például olyan local couleur-t tár elénk, amire csak egy francia film képes.

1940 június 28

Paulovics-Kormos:

Tata

A „Magyar kultúrértékeink” című filmsorozat harmadik terméke, amely a Budapest-környéki üdülőhely szépségeit és történelmi értékeit mutatja be ötletes rendezésben és friss fotográfiai tálalásban. Örülünk, hogy akadnak lelkes magyar kultúrfilmoperatőrök, — mint amilyen Paulovics Mihály — akik fáradhatatlanul és áldozatot nem kímélve, sorra elénk tárják hazánk értékes városait.

Hunnia-RKO:

Csak egyszer élünk

Irene Dunne a mozikközönség legteljesebb rokonszenvét élvezte hosszú évek óta. Ez a filmje már híre hallatára is nagy érdeklődést váltott ki és különleges reményeket táplált a nézők körében. Irene Dunne legújabb filmszerepében olyan kedves, lenyűgöző, derűsen mulatságos és szép, amilyenek talán még egyetlen filmjében sem láttuk. Körülötte él, mozog minden és mindenki. Az ő személye a központ. Nagyon sikerült egyébként a film meséje, még sikerültebb a film rendezése, de a legsikerültebb Irene Dunne ragyogó, felejthetetlen alakítása.

1940 június 29

UFA:

Az ifjúság titka

Az északi eredetű „szaunázás” mibenlétét és hatásait látjuk ezen a német kultúrfilm, amely a sporthigiéna egyik módját mutatja be követendő példaképpen.

Hunnia-Mester:

Dankó Pista

Még ma is, amikor két héttel a film bemutatója után gondolunk vissza erre a magyar újdonságra, öröm és lelkesedés fog el bennünket, amikor visszaemlékezünk, hogy hamarjában és röviden, csak ízelítőképpen írjunk néhány sort az új hazai filmgyártásnak erről a mindenképpen sikerült és rendkívüli tetszést arató alkotásáról. Ez a film bebizonyította, hogy akad igazi magyar téma megfilmesítésre és akadnak magyar filmesinálók, akik tudják, hogy mi kell a közönségnek és főként tudnak vigyázni arra kellő érzékkel, hogy filmjük nivós és művészi legyen. Mert ez a film végre majdnem teljességgel megüti azt a mértéket, amelyért harcolunk éveken át a magyar

filmgyártás színvonalának emelése érdekében. Ez a film magyar, magyaros és artistikus és elsősorban a nagyközönség minden rétegéhez szól. Megtalálta a mesét, a hangot, a kivitelezési formákat, amelyek mind a dicséretünket, a megelégedésünket váltják ki.

UFA:

A postamester

Ez a film is, mint a már előbb ismerttetett francia slágér, Puskin novelláját dolgozta fel filmre. Harry Baur szerepét ezúttal a nagy Heinrich George alakítja, aki bármennyire is szuggesztív és domináló színészegység, együttműködésével a legnagyobb harmóniában áll. A film hűségeen ragaszkodik az eredetihez. Realitásban is tökéletesen a novellát adja. Általában a filmesemegét szeretőkhez szól, de a tömegek is megtalálják a filmben mindazt, amit kívánnak. Heinrich George ritkán lép a vásznon a közönség elé, de ilyenkor ünnepnapja van a filmkultúrának.

1940 június 30

OMIH:

Kárpátalja télen

Keskeny, színes film Ruszinszko természeti szépségeiről, amelyek a tél panorámájában hatványozottan érvényesülnek. Kiváló vendégforgalmi propagandafilm.

Kovács és Faludi:

A kőbevésett mosoly

Valóban becses ötlet volt Budapest derűs szobrait felvonultatni filmben. A legősibb fővárosi benszülött se hitte volna, hogy ennyire bővelkedünk ilyen kedélyes kis szobrokban, amelyek egyik-másika nagyon is el van rejtve a közönség szeme elől.

Gyuricza János-Kormos:

A Duna gyöngye

Premiermegjelenése alkalmából nemrégiben volt már alkalmunk írni erről a magyar kultúrfilmről, amely a főváros szépségeit új beállításban mutatja be a néző előtt. Friss meglátások, ügyes beállítások, fotográfiai ötletek jellemzik a filmet, amelyet a Filmhét közönsége őszintén megtapsolt.

MIF:

A kés

Az új évad első olasz játékfilmje ugyan magyar feliratok nélkül került bemutatásra, mégis a legteljesebb megértés jegyében pergett. A plasztikus rendezés és a színészek játéka semmit sem hagyott megérthetetlenül. A történet friss vonalakon halad és mindvégig lebilincseli a nézőt. Errol Flynnhez döbbenetesen hasonló — külsőben és játékban egyaránt — főszereplője egyszeribe meghódított mindenkit.

Kárnát:

Nápoly a csókok tüzeiben

Francia film, amelynek a szerelem a főmozgató ereje. Fordulatos meséje, rutinos rendezése és a szereplők kiforrott játéka révén a siker minden jele mellett került vásznonra a Filmhét közönsége előtt. Tino Rossi, a rádióból nagyon jól ismert énekes alakítja a film egyik főszereplője, ami külön pikantériája az újdonságnak.

V. D.

Van-e magyar filmstílus?

Milyen filmek számíthatnak külföldi sikerre

Írta:
SZÜCS ADÁM

A sok nézeteltérést okozott magyar építészeti stílus kialakítása körüli felháborodásokkal kapcsolatban, amelyek legkiválóbb építőművészeinket még ma is foglalkoztatják, összehasonlítást tehetünk ugyanennek a kérdésnek a filmművészetre is alkalmazható fejtegetésében. Lehet-e önálló magyar művészeti stílusról beszélni; olyan stílusról, amely nem csupán külsőségeiben, hanem sajátos szellemi alakító-készségben nyilvánul meg? (A szellemi alakító-készség fogalma alatt azt a természetes megnyilatkozást értjük, amely a mű készítőjét a pusztán célszerűségi követelmény kielégítésén kívül a nemzeti és korszellemnek megfelelő szépérzék kielégítésére ösztönzi.)

Az építészeti, — mint az évszázadok folyamán kialakult fogalmak meghatározzák, — mindössze néhány tiszta stílust és azoknak kombinált felhasználását tudta érvényesíteni. És bár az építélet térbeli kiképzési szabadságánál fogva, látszólag sokféle formát enged meg, szükségszerű szerkezeti és célszerűségi követelményei a dimenziók vélt szabadságát néhány egyszerű forma betartására korlátozzák. A magyar építőstílus kialakítását a szakértők és művészek mégis lehetségesnek tartják, (nem a népies himzésmintákkal díszített falakat!) mert lehetséges olyan alapformákat is találni, amelyek a legkésőbbi gót stílus törekény nyúlánksága, a román stílus nehéz tömörsége, a bujakiképzésű indiai stílus és a modern fény- és helykihasználó stílus stílusatlansága stb. között, — melyek minden átmenetet lehetetlenné tesznek végleteikkel, — a magyar szellem sajátos formaérzékének megnyilvánulásait olyan mértékben egyeztetni össze ezekkel az idők, hogy ezekből a formákból a fokozatos fejlődés folyamán kiteljesedhet a tiszta magyar építőstílus. A stílust azonban nem lehet máról-holnapra számításokkal és eszmei lelkesedéssel kitermelni; a stílus hosszú, évszázados fejlődés eredménye.

Mi a stílus tulajdonképpen? Az idők folyamán egy művészeti ízlés és gyakorlat fejlődésének az a kiteljesedése, amely a művészkézzel és képzelettel alkotott dolgok általános kifejezési formáit a tökéletességig fokozza s egyszerűségi egyszerűsíti és hatásában érzékeltetőbbé teszi az ilyen keretbe illesztett művet. Tehát olyan formákat ad, amelyeken keresztül a kifejezés könnyebbé és a kifejezett tárgy általános és a legtöbbször emberivé és művészivé tehető. Mert a stílus az alkotó formák egységesítésével a művészi szemléletnek azt a szükségletét elégíti ki, hogy a mű az emberi érzéseket és szellemet jobban megkapja és természetesebben vonja hatáskörébe. A stílust tehát tulajdonképpen a társadalom alakítja ki azáltal, hogy a mű az emberi közösség általános, egymást kiegyenlítő törekvésű érdeklődéséhez alkalmazkodik, amikor egy stílus szabványain keresztül szűrődve készül. Ennek igazolására annyit, hogy a művészek bármennyire is szubjektív és a kö-

zönség szempontjából elvont művészi magasságokig emelik műveiket, mindig tekintettel vannak arra, hogy elsősorban mi érdeklő koruk és nemzetük közönségét, s csak aszerint dolgoznak. Ezért festenek pl. a mai festők a valósággal ellentétes színhatásokkal és a teljes élethűség ábrázolása helyett legtöbbször csak egy bizonyos formai torzítással, mert tudják, hogy a mű eszméje nem a valóság lemásolásában, hanem a kifejezés anyagául választott tárgynak az eszmét, ha kell, torzításokkal érzékeltető és érzelmeinkre ható színeket sugárzó, tehát teljesen átszellemített és természetes arányaiban megváltoztatott képében található fel. Ez pedig a mai ember, a közönség kívánsága volt elsősorban, s azért született az új festőstílus.

Még inkább kidomborodik az előbbieknél igazsága, ha azt a filmre, mint a közönség minden rétege által legjobban megközelíthető művészetre értjük. Mert a filmben mint közművészetben van igazi jelentősége annak, hogy a közérthetőség, a zárt és egyértelmű kifejezési formák és egyezményes kifejezési lehetőségek, a stílusalkotók, meglegyenek. Mint ahogy az építőstílusban is meg kell keresnünk egyszer a magunk nemzeti stílusát, ugyanúgy a filmstílust is sajátosságossá kell alakítanunk. Ámbar egyiknél is, másiknál is számunkra idegen formákkal állunk szemben, mert mindkét művészet idegenben születve, idegen felfogással készsen került hozzánk. Teljesen magunkévá tehetjük azonban azaz, ha magyar lelkiéletünknek megfelelő stílus szerint fejlesztjük, s nem elégszünk meg az idegen filmstílusok utánzásával, amelyek érthetően, nálunk mindig balul ütnek ki.

A stílus első követelménye, hogy a művész a rendelkezésére álló anyagot és technikai törvényeit használni, alkalmazni tudja és lehetőleg teljesen ki is tudja meríteni. Azonban nem lehet még stílusról beszélni, ha csak ennyire jutottunk. Hol van még akkor a stílus legelhatározóbb követelménye: az eszmei feltételek betartása, amely voltaképpen egy műfaj művészetét avat. Mert képzeljük el: a legtökéletesebb műszaki fölényvel és fényképezési érzékkel készített hiraadófelvételt mutatják be. Mégis lehetetlen a művészi tárgy sajátos kívánalmainak megfelelő képkapcsolatokat, jelképezéseket, gondolati és érzelmi rávezetéseket s főleg az eszményítve

átlényegített képeket alkalmazni ilyen filmben, amelyben nem kínálkoznak elvont művészeti motívumok.

Stílustörékvés, úgy, amennyire még ma erről beszélni lehet, befolyásolónak alakította például a német *Mazurka*, az orosz *Dzsingiskán*, a francia *Táncrend és Kődös utak*, az amerikai *Jezábel* és *Chaplin* filmjeit, az olasz *Firenze tavasszal* című kultúrfilmjét és a magyar *Itél a Balaton* és *Földindulás* című filmeket. Egyes nemzetek jellemvonásai a filmekben mind fellelhetők. Gyakrabban látunk azonban olyan filmeket, amelyek utánozni igyekeznek egyes idegen sajátosságokat, de ezzel maradnak el a jó eredménytől mindannyiszor. Mert akárhogy akarják, nem képesek egyik nemzet művészei sem arra, hogy a másik stílusát ugyanazzal az érzékkel másolják. Teljes sikert ugyanis csakis azokkal a filmekkel lehet elérni mind belföldön, mind külföldön, amelyek egy nemzet sajátos filmstílusában, ezt a stílust vérében hordó emberek által készítve közvetítik, s amely olyan művészi eszméket, fogalmakat és képeket tartalmaz, amelyek mind hamisítatlanul a nemzeti szellemből fakadnak. (Tehát nem azokra az erőszakolt filmekre kell gondolni, amelyek a magyar nemzeti szellem művészetét és sajátosságait a csárdást rúgó, kurjantós és ostorpatogató, bógatyás legények és pántlikás, éneklő lányok felvonulásában stb. merítik ki. Nagyon kevésbé ismerik az idegeneket még jobban érdeklő nemzeti kultúránkat azok, akik csak ilyen külsőséges filmmel képzelnek el filmkivitel.) Ássuk bele magunkat országunk ezer és ezer különös, alig ismert vagy félreismert életjelenségének tanulmányozásába, de se cselekményben, se felfogásban, de legkevésbé a téma-felépítésben ne utánozzuk minduntalan a külföldi filmeket.

Mint ahogy a népi szellem megnyilvánulása sem a népviseletekben, táncokban és szokásokban kezdődik és végződik, ugyanúgy a tárgyválasztás sem merülhet ki többé-kevésbé értelmetlen falusi történetek városi szagú filmezésében, vagy minden rosszat egybefoglaló vígjátékokban, amelyek melleleg megjegyezve mindig utcasarki bolondozással súllyesztik a stílusos komikummal talán elevebben élő kérdéseket.

Kétségtelen, hogy jó filmet csak hosszszas tanulmány és kísérletezés után lehet készíteni. Egy tárgyat, ha alkalmas a feldolgozásra, sok szempontból kell átvizsgálni, megismertíteni és hozzá a felvételek előtt helyszíni-, jellem- és világítási tanulmányokat, mindezek végzetével pedig a filmi szerkesztésére, felépítésére vonatkozó jegyzeteket készíteni mindaddig, amíg a tárgy végleg ki nem alakul.

Megállapítható, hogy a magyar filmgyártás eddig a tartalmatlan, hosszadalmas és gyakran lélektelen, látványos külsőségekre, helyi komikumokra szoruló amerikai filmeket utánozta. S a képzők nem is tiltakoztak ellene, hogy a jól bevált amerikai stílust utánozzák. Az elszámítás azonban itt éppen a leglényegesebb ponton történt; mégpedig, hogy a szükséges külsőségekre, amelyek a művészi hiányokat igyekeztek pótolni, az amerikai vállalatoknak elegendő pénz áll rendelkezésére, nálunk azonban a külsőt csak szegényesen képesek kiállítani. Ez az utánzás tehát veszített ügy. Belátva ezt, újabban a né-

met filmek kerültek sorra. A német film drámaiságát, erősen hangsúlyozott eszmei vonatkozásait és végig izgató cselekményvitelét még utánozva sem tanácsos nálunk filmmre tenni, mert egyrészt művészeink más szelleműek, sem hogy ezt tökéletesen végezhetnék, másrészt a német problémakör a mi közönségünkben általánosan nem talál megértésre, s így jelentéktelenné lesz. A francia és orosz filmeket művészi törekvéseikben követni kell tudni, de szolgai utánzás nélkül. Tárgykörüket azonban és eszméiket, módorukat, magyar vonatkozásban elképzelni is lehetetlen szabadosság miatt, eltekintve attól, hogy nem csupán felfogásban, de érzelmeleg is távol állunk tőlük zárkózott, puritán faji sajátosságainkkal. Véggkövetkeztetésül tehát annyit, hogy a minden értelemben vett utánzás a mi viszonyaink között visszatetsző és suta marad. Csak a saját stílusunk föllelésével lennének képesek tökéletes művészi filmet készíteni.

Önálló magyar filmstílus alakítása nem könnyű feladat. Hiszen a filmművészet nem nálunk született, s így nálunk mindvégig csak idegen fogalmak befolyása alatt fejlődött. Azonban mint minden nemzetnek, nekünk is vannak saját, sőt sajátosságos életkörülményeink, erkölcsi területeink és külön művészszerzőkünk, amelyekhez érdekeink elsősorban kapcsolódnak. Ilyen például történelmünk sok hősi és regényes mozzanata. Ehhez azonban félve nyúl az író, mert nem érzi biztosítva tárgyát a filmen, de vonatkozik tőle a rendező is, mert nagy díszletekre és kosztümökre nem telik. Egyiknek sincs igaza, mert a kiállítás másodrendűvé válik, ha a filmszerű összehatás művészi.

Általában a hősi célatú film, amely egyedül lehet mélyen drámai, tehát stílusos és hatásos, nálunk teljesen ismeretlen, mert ellenkezett a csak most szűnőben lévő liberális nézetekkel. Pedig a hősi és mindazon eszméjű filmek, amelyek megtekintése közben a nézőben átalakulás megy végbe, fokozódik az életkedv, nagy érzések gyúlnak fel és nagy elhatározások születnek, — az anyagi sikerről nem is beszélve, — felbecsülhetetlen társadalomfejlesztő jelentőségűek. Ezek a hősi tárgyú vagy vonatkozású filmek azonban nem csupán a gazdag történelemmel foglalkozhatnak. Van még gazdagabb világ: a jelen élete és a jövő vágyai. Tárgyalhatják filmjeink a felmagasztosuló munkát, gyárban, termőföldön és mindenütt előforduló eseményeivel és eszméjével. Foglalkozhatnak a nő és a szerelem eszményítésével; a családdal, a gyermekkel. Általában minden feltárásával és nem utolsósorban magával a művészettel és emberi vonatkozásaival. Mert a drámai felépítés és stilizálási lehetőség másban, mint a hősi és mélyen emberi vonatkozású, tehát felemelő tendenciájú tárgyokban el sem képzelhető. (Gondoljunk ismét a Földindulás és a Halálos tavasz sikerére, amely filmekben először mutatkozott, ha nem is tökéletes, de egységes magyar filmstílus.) Vigjátékban vagy bohózatban minden emberi méltóság tiszteltbentartása mellett csupán a természetesen adódó burleszkréfékkal és mulattatóan bonyolódó történéssel lehet valóban komoly eredményt elérni. Mert a vigjáték épp olyan nagyvonalú drámai elemekből tevődik össze, mint akár a szomo-

rújáték, sőt néha értelmében és hatásában jóval túlszárnyalja azt. Hiszen tudjuk, mekkora hatalmas van a nevetésnek, amely saját hibáinknak, félszégeinknek és a társadalom ferdeségeinek szól.

Nemzeti vonatkozásban egyéni stílusunk nem érvényesülhet az idegen hatású és felfogású darabokban, amelyeket eddig sajátos kultúránk háttérbeszoritásával, vagy felületes ismeretével készítettünk. El kell azonban fogadnunk mélyen, hogy ezek nagyon nehéz dolgok; megvalósításukhoz az élet egymásból következő viszonyainak és mindnyájunkhoz való mély viszonyának áttekintése és felbecsülése szükséges. **Eddigi filmjeink könnyű, silány és céltalan kis történetek voltak, legtöbbször minden nemesség és tartalom hiával és gyakran indokolatlan, visszatetsző szójáték és vicc-szöveggel, amelyben nemcsak a film, de még a beszéd sem érvényesült. Legfőbb hibájuk, hogy sem egyéni életünkhöz, sem a társadalomhoz semmi köztük sincs és egyetlen: mulattatási célzatuk is teljesen eredménytelen maradt. A közönség, mert nem tudott mást, nyakra-főre a „jó beszédűeket” dicsérette. Dehát ez kabarába való és nem filmre. Nemzeti vonatkozásainkat valami szálnalmas és neveltséges parasztábrázolásban kísérelték meg összefoglalni. Ezt a filmgyári parasztot és kosztümökösönző-szagú katonatisztet ma már mindenki lenézi, úgy, hogy nem is szerepeltetik őket az utóbbi időkben.**

A stílus csakis emberileg hatalmas és eszmeileg mély művészszerzők általánosodni ki és kristályosítja tovább a közszellemet. A stílust nem lehet kiagyalni, az átfogja a művét önkényesen, ha a mű nagy érzelmelekkel jön létre és nagy gondolatokat szül. **Tárgyunk elsősorban emberi, majd a legapróbb társadalmi vonatkozásaiban is indokolt, nemesveretű és a végtelen felé törő legyen, tehát magasztos.** Magasztos még a vigjáték célzata is, legfeljebb részleteiben élhet a nevetetés érzéseket és lelket felszabadító darabosabb kifejezési eszközeivel. (Erre jó példa a Jöjjön eisen című film.)

Tehát csak olyan filmeket foglal magába a stílus nemesítésű kerete, — melyben, mint egy rámban, megszépül a kép és körülhatárolt, áttekinthető egészé lesz, — amelyek az emberrel, mint a társadalom egy fokozatával foglalkoznak, s a színészt, vagyis benne az embert, nem csupán szórakoztatóeszközzel használják.

Stilizáló törekvésünk nyilvánuljon a drámai motívumok felkutatásában, a jellemeknek, mint közismert embertípusoknak, vagy mint a társadalommal szembehelyezkedő kivételes egyéneknek szerepeltetésében, s végül a részletek helyes összefoglalásában, vagyis a kifejező művészszerzőknek folyó képekbe, a mozgás képes kifejezéseibe való illesztésében.

Csakis tisztá stílusú filmekbe lehet nemzeti sajátoságot önteni (hivatkozni kell itt az orosz filmekre), viszont csakis mély emberi sajátosságok, nemzeti jellegek kutatása képes a stílushoz vezetni. A két cél ugyanis elválaszthatatlan, a egyik a másikat egészíti ki.

Véggkövetkeztetésül tehát: **nem csak a művészet szabályai követelmek stílust, hanem az emberi ösztön is, amely azért hozta azt létre, hogy szelleme az örök harmóniához hozzáférjen.**

KÜLFÖLD

NÉMETORSZÁG

Híradó különbemutató kultúrfilm nélkül

A német mozik műsorát elsősorban a háborús híradók töltik meg. A birodalmi Filmkamara legutóbbi rendelete azonban, amely külön híradóelőadások tartását írja elő, megváltoztatja a kultúrfilmek korábbi rendeletét, amennyiben, tekintettel a hosszú híradókra, a külön előadás keretében kultúrfilmeket kivételesen nem kell bemutatni.

NORVÉGIÁ

Kultúrfilmgyártás Norvégiában

Mint ismeretes, egészen a háború kitöréséig Norvégia amerikai, angol és francia piacokról szerezte be elsősorban filmjeit és csak másodsorban fedezte szükségletét német, illetőleg hazai filmtermékekkel. Az évi néhány játékfilm mellett híradó-felvételeket készítettek, míg kultúrfilmeket egyáltalán nem gyártottak. Német szakmai körökben most arról tárgyalnak, hogy Norvégia természeti szépségeit, valamint az északi nép sajátosságait, amelyeket a norvég filmszakma teljesen kiaknázatlanul hagyott, most német kultúrfilmgyártók feldolgozzák különös tekintettel az erős német kultúrfilmfogyasztásra.

OLASZORSZÁG

Az Angyalvár mint díszlet

A Scalera Film a Toscát vízsi filmre, amelynek meséje az örök városban játszódik. A film rendezője Karl Koch, az ismert német rendező. Koch nem az operát, hanem az eredeti mesét kívánja megfilmesíteni, amely felvételeknél a teljes épületben álló római Angyalvárat, a Farnese palotát, valamint más római közismert épületeket kíván eredeti díszletként felhasználni. Természetesen az 1800 körül játszó meséhez csak abból a korból származó városrészletek kerülhetnek számításba.

ROMÁNIA

Német híradók térhódítása

Egészen a nyugati háború kitöréséig Romániában amerikai, angol és francia híradóképeket mutattak be a mozik és csak egész kivételesen került Ufa, Deulig, vagy Bavaria híradó a román mozik vásznára. Szeptemberben kezdték ezután Romániában is rendszeresen bevezetni a német híradókat, amelyek azóta erősen tért lódtottak. Különösen az utóbbi időkben nyomultak előtérbe a német háborús híradók, úgy, hogy ma, amikor a nyugati háború következtében részben vagy egészben leszorultak a román piacról a nyugati híradók, a német filmszolgálat első helyre nyomult Romániában.

SVÁJC

Filmellátás — saját gyártás

A svájci moziipar is erősen érzi a háború hatását. A nyugati filmek fokozott kimaradásával számolnak a svájci mozik is és ezért, szemben a korábbi évi 1-2 hazai filmmel, nagy számban alakultak svájci vállalkozások hazai játékfilmgyártásra. A korábbi Praesens filmvállalat mellett, amely az elmult eszendőben a Wipf vadászt, a Studel őrmestert és a Husel kisasszonyt gyártotta, megalakult Baselen a Jurafilm, Zürichben a Filmallianz, míg most folynak a tárgyalások a Gotthardfilm megalapítására. Az erősödő gyártási törekvésekkel kapcsolatban a svájci filmszakmában mozgalom indult, hogy a gyártók elsősorban nemzeti tárgyú filmeket dolgozzanak fel.

M O Z I

SZERKESZTI: VITÉZ MORVAY PÁL
A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGEDELYESEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Kamarai tervek

A Színművészeti és Filmművészeti Tanács két olyan határozatáról, illetve állásfoglalásáról értesültünk a közelmúltban, amelyek szakmánk jövőbeli irányítása szempontjából komoly jelentőségűek. Az állásfoglalásoknak két irányban van jelentőségük. Általánosságban arra látszanak mutatni, hogy a Színművészeti és Filmművészeti Kamara filmművészeti főosztályának szakértő bizottsága által kidolgozott és a miniszteri biztos által előterjesztett új kamarai alapszabálytervezeten az illetékes hatóságok lényegbevágó módosításokat fognak végezni és ez a körülmény a mi szemünkben kétségessé teszi az átalakítás teljes sikerét.

Részleteiben az eddigi határozatok két olyan pontot tartalmaznak, melyeket már most szóvá kell tennünk. Az egyik szerint az egyébként különálló Színkamara és Filmkamara közös elnöke lenne. Ez ellen már most óvást kell emelni, hiszen a szétválasztás éppen azért vált szükségessé, mert mindkét részről belátták, hogy nincsenek közös érdekeik. A közös elnök szükségességét az jelentené, hogy vagy az egyik vagy a másik vonatkozásban — esetleg mind a kettőben — hiányoznák a szakértelem, miáltal az elnökség csupán tartalmatlan disszidálás válna.

A másik sérelmes pont szerint nem lehetne a Kamara elnöke olyan személy, akinek szakmai alkalmazási szerződése van. Ez a megkülönböztetés különösen sérelmes a munkavállalókra és valóságosan kiprovokálja folytatásképpen azt is, hogy munkaadó se lehessen elnök. Ezzel aztán végérvényesen megkapnánk a hatósági szegénységi bizonyítványt, mert eléve ki van zárva, hogy szakmánkban olyan személy lehessen, aki kartársai többségének bizalma birtokában képes legyen az elnöki tisztség betöltésére. A sokkal érdekesebb kérdések ugyan eddig is arra készítették az érdekképviselőket, hogy az esetek többségében elnöküljenek az aktív szakmabelieket válasszanak. De

mégiscsak lealázó és célra nem vezető volna intézményesen elzárni az utat az elnöki szék elől olyan — kellő képességekkel rendelkező — filmgyáros, rendező, filmkölcsonzó vagy mozi elöl, akit kartársai bizalma erre méltónak talál. Különösen lehetetlen ez az állásfoglalás ma, amikor az érdekképviselési rendszer kiépítése kormányzati cél.

Innen már csak egy lépés a kinevezett kamarai elnök, a Kamara autonómiájának sírköve. Egészen más a helyzet Németországban, ahol a Kamara voltaképpen mindazokat a hatósági jogköröket gyakorolja, melyeket nálunk négy minisztérium illetékes osztályai intéznek. Természetes, hogy ilyen jogkört parancsuralmi államban csak kinevezett személy gyakorolhat. Nálunk a Kamarának csak érdekképviselési és nem hatósági jogköre van és fennforog az a veszély — és ezt ma a személyi jelölések megtörténte előtt lehet sértődés veszélye nélkül őszintén megmondani —, hogy a Kamara elnökségét kinevezés esetén szolgálati idejüket kitöltött érdemdús köztisztviselőknek fogják juttatni. Most kell megmondanunk, hogy ilyen megoldás ránk nézve nem kívánatos, azt veszedelemnek tekintjük, mert az az idősebb és okvetlenül érdemdús köztisztviselő, aki elnökünk lenne, nem látna életcéljának, pályája megkoronázásának szakmai működését, hanem csak nyugalmas befejezésnek. Nekünk olyan elnökökre lesz szükségünk, akik rendelkeznek a szükséges képességekkel és ismeretekkel, ezenfelül pedig a kamarai-elnöki működésükben akarják életrehozni teljében tudásuk legjobbját nyújtani, akik itteni munkásságukkal akarnak tanúságot tenni elhivatottságukról, akik nem hivatalnak, de hivatásnak tekintik a kamarai-elnöki tiszteletet.

Gondterhelt figyelemmel kísérjük a kamarai tervezet további sorsát és reméljük, hogy abból végül mégis csak a jobb jövő biztos alapja fog kifejlődni.

M. P.

Erdély
filmszemüveggel

A magyar élet érdeklődésének középpontjában Erdély áll, helyes tehát, ha mi is vizsgálat tárgyává tesszük: milyen jelentősége van Erdélynek szakmai szempontból.

Megbízható statisztikák nem állnak rendelkezésünkre, így inkább csak a statisztikák megfelelő értékelése és magánértékelések alapján vizsgálódhatunk. Erdély állítólag 180 mozgósímházzal rendelkezik és ez 30%-a a jelenlegi Magyarország moziállományának.

Erdély nemzetiségi összetételének következtében rendkívül nehéz előre megállapítani, hogy egy magyar film forgalombahozatalánál ez a 180 mozgósímház összességében milyen jelentőséget képvisel. Optimista szakmai körökben egészen fantasztikus számok vannak forgalomban és ezek a számok filmenként egészen 50.000 pengőig terjednek. Reális számítások mellett ez a szám körülbelül 20.000 pengőre csökken, ami szintén igen jelentékeny tétel a magyar filmgyártás költségvetésében.

A külföldi filmek bevételi lehetőségei bennünket kevésbé érdekelnek, de bizonyos, hogy az erdélyi szász városok nagyon jelentős piacot biztosítanak a német filmeknek, a román lakosságú városok pedig az angol, francia és német filmeknek.

A magyar híradó vonatkozásában legalább 10 új híradópéldány beállítását jelenti Erdély. A mozigépgyártás, javítás, székek, vetítőszoftverek, plakátok és nagyon sok más mellékcikk szempontjából ugyancsak óriási a jelentősége Erdélynek.

Van ezenfelül másik, nem kevésbé jelentékeny oldala az éremnek. Nagyon valószínű, hogy Erdély sajátos levegője, irodalma, művészete, megtermékenyítőerő fog hatni a magyar filmgyártásra. És valószínű, hogy új, értékes művészekkel ismerkedünk meg. A magyar közönség szomjasan várja Erdély kulturális, néprajzi és természeti szépségeinek filmismertetését és bizonyos, hogy reményében nem fog csalatkozni.

Sóvárgó és örömteljes várakozással fordulunk Erdély magyar városai, falvai, szépséges tájai felé és bizonyos, hogy ugyanilyen várakozással tekint felénk Erdély kétmillió magyarországi magyarsága is.

Nekünk kötelességünk felkészülni arra, hogy várakozásaikban ne csalatkozhassanak!

M. P.

Premiermozik műsora:

ÁTRIUM CASINO CITY CORSO DÉCSI FORUM OMNIA RADIUS ROYAL APOLLO SCALA URÁNIA	Nyári szünet A két töktej	jún. 20-tól	Metro Hunnia Matador
	5 millió keres egy Csintalan asszonyok	júl. 15-től júl. 12-től	
	Nyári szünet Nyári szünet		Universal Mozgóképz. Hunnia Fox UFA
	A dzsungel banditái	júl. 18-tól	
	Egy esős délután	júl. 18-tól	
	Reménytelen eset	júl. 18-tól	
	Halálbrigád	júl. 16-tól	
	Nyugati villámháború	jún. 26-tól	

ÚJ FILMEK

5 millió keres 1 örököszt

(5 Millionen suchen einen Erben)

Írta: Harald Baumgarten
Filmre írta: Jakob Geis
Rendezte: Karl Boese
Főszereplők: Heinz Rühmann, Leny Marenbach, Oscar Sima
Gyártotta: Terra-Majestic
Beszél: németül
Magyar szöveg: Váczai Dezső
Hossza: 2340 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Hunnia
Bemutatta: City, július 15.

Peter Pett, egy szegény kis porszivó-ügynök, nyomorúságosan, de boldogan él fiatal feleségével, Hix-szel. Mivel alig tudja megkeresni mindennapi kenyerét, esténként egy külvárosi kabarében lép fel. Itt éri egy éjszaka a soha nem remélt szerencse. Egy Amerikából érkezett hírnök újságolja neki a nagy szerencsét: öt millió dollárt örökölt egy régebben kivándorolt és időközben elhunyt nagybátyjától, akinek csupán az az egyetlen házaséletben találja az örökség. Az amerikai hírnök, Blubberbon, tulajdonképpen közönséges gangster, aki barátánál, Mabellel, saját magának akarja megkaparintani az örökséget. Peter Pettet felesége nélkül hurcolja a hajóra. Peter az óceánjárón ébred annak tudatára, hogy mi történt vele... Szegény Hix még csak nem is sejteti, hol maradhat távol ennyi ideig férje? Ezalatt unokaöccse, Patrick Patt megérkezik Skóciából. Megtudja, hogy Peter milyen nagy vagyon örökölt. Nyomozni kezd utána és amikor a szálat Amerikába vezetnek, rábírija Hix-et arra, hogy Peter után utazzanak. Peter a kalandorokkal megérkezik New-Yorkba, ahol az elhunyt nagybácsi megbízottjai Mabelt tekintik feleségének. Peter az örökség átvétele után nagy bankettet rendez egy felhőkarcoló tetején, ideérkezik Hix Patrickkal, — aki megszólalásig hasonlít unokaöccséhez. Ebből nagy bonyodalom keletkezik, ami még fokozódik akkor, amikor Peter rájön felesége jelenlétére. Lassan kiderül azonban minden, Peter megfelel az örökséget Patrickkal, aki közben beleszeret Mabellebe és feleségül veszi. Blubberbon az egyedüli vesztes, akit végre elér sorsa.

A szóbanforgó öt millió körül keletkezik a sok bonyodalom és komikus helyzet, amely nem egyszer a burleszk határára mozog. A nagy örökségért jelentkezik a valódi örökös, az örökségből kimaradt rokon és egy szélhámos. Ezek azután jól összekuszálják a szálat, hogy rengeteg vídám jelenet közben minden tisztázódjék. Heinz Rühmann neve a garancia, hogy a mulattatás sikerült. De még őt is két személyben láthatjuk, az örököszt is, az unokaöccsét is ő játssza. Heinz Rühmann már hosszú idő óta kedvenceink. Most, hogy nem is egy, hanem két személyben jelenik meg a vásznon, talán még a szokottnál is jobban megneveztet.

K. M.

A dzsungel banditái

(Tim Tyler kalandjai)

Írta: W. Gallett
Rendezte: Ford Beebe
Főszereplők: Frankie Thomas, Frances Robinson
Gyártotta: Universal
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Lajthay Károly
Hossza: 3000 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Universal
Bemutatta: Omnia, július 18.

Miss Lora Graham a dzsungelbe indul, hogy felkutassa Spidert, egy gangsterbanda fejét, ki egy óriási gyémántrablást követelt el és Lora fivérét juttatta érte börtönbe. A lány Spidert vallomásra akarja bírni, hogy fivérét tisztázhassa. Potyautasként fellopózik a hajóra Tim Tyler, ez a bátor, jólelkű fiú, kinek édesapja, a híres tudós a majmok életét tanulmányozza a dzsungelben. Fia aggódik érte, mert már egy éve nem hallatott magáról és elhatározza, hogy megkeresi. Utitársuk a hajón Garry Drake, Spider alvezére, ki felismeri Lorát. Utközben a gangterek hatalmukba ejtik a hajót, de Miss Lorának Tim segítségével sikerül elmenekülnie. Spider fél a lánytól és egész bandáiával üldözésére indul, de a dzsungel-rendőrsége, a híres Elefántcsont-osztag megmenti őket. Az osztag hajszolja Spidert, eközben, azonban egy embervő-törzs megtámadja őket. A fekete óriási túlsúlyban vannak, hiába harcolnak vitézül a katonák, már-már elvesz'ek, mikor a vakmerő Timnek sikerül a szorító gyűrűből kimenekülnie, hogy segítséget hozzon. A felszabadító sereg meg is érkezik, de Tim Spider kezei közé került. A gangster megtalálja nála édesapja levelét, melyben a professzor értesíti fiát, hogy megtalálta a legendás Elefántcsont-barlangot, hol milliós értékű elefántcsont hever. Spider mindenáron meg akarja kaparintani a kincset. Sikerül is a tudóst törbecsalnia, Tim azonban elmenekül az Osztaghoz. Spider kényszeríti a professzort, hogy a kincs rejtekéjét megmutassa, a katonák pedig meg akarják előzni őket. A barlang bejáratánál összecsapnak és elűzik a rablókat, közben azonban a professzor súlyosan megsebesül. Egy bennszülött törzs veszi ápolásba. Spider nem tud belenyugodni a kincs elvesztésébe és álszakállt öltve, Dr. Schmidt orvos néven felszáll a hajóra, hogy a professzortól az elefántcsontbarlanghoz vezető térképet megszerezze. Miss Lora azonban felismeri őt a kezén lévő forradásról és hosszas küzdelem, izgalmas üldözés után sikerül is Spidert ártalmatlanná tenni. A lány boldog, hogy tisztázhajta és kiszabadíthatja fivérét. Örömeiket gyász váltja fel: a professzort megölték az izgalmak. A bandita még nem adja meg magát, sikerül is neki elmenekülnie. Az Elefántcsont-osztag újra útnak indul, végkép ártalmatlanná tenni Spidert Nyomába is érnek, mert a bandita egvesesen az Elefántcsont-barlanghoz megy, hogy a kincset elvigye. Spidert lelőtték. Vallomást ugyan nem tett, de zsebében megtalálták a bizonyítékokat, a rablásból származó gyémántokat. Most már világos Miss Lora fivérének ártatlansága. Boldogan indulnak vissza az erdőbe.

A dzsungelfilmek minden ismert és bevált fogását felvonultatja a film. Banditáktól kezdve az elefánteméig mindent megtalálhatunk benne. Természetesen a majdnem emberi intelligenciájú vadállatok sem hiányoznak. De mindezt ügyes tálalásban kapjuk. A téma hálás és még mindig sokan lesznek, akik végigizgulják a legújabb, háromezerméteres dzsungelfilmet.

K. M.

Reménytelen eset

(Ein hoffnungsloser Fall)

Írta: Jochen Huth
Rendezte: Erich Engel
Főszereplők: Jenny Jugo, Karl Ludwig Diehl
Gyártotta: Panorama
Beszél: németül
Magyar szöveg: Váczai Dezső
Hossza: 2563 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Hunnia
Bemutatta: Royal Apollo, július 18.

Egy elkényeztetett, gazdag úrileány, autójával nekimegy egy fának. A kocsit összetörik, de Jennynek nem történik semmi baja, csupán elalul az ijedségtől és csinos arcja szenved sérüléseket. Mégis szanatóriumba kerül, ahol Bruchsal tanár, a kiváló sebész operálja meg a leányt. Jenny amikor magához tér és meglátja, hogy fejkötéséből csupán a szeme látszik ki, éktelen haragra gerjed és kitörésében a tanárt sem kíméli. A tanár nevet az öntelt fruska viselkedésén. Mint „reménytelen esetet” könyveli el praxisában és életében. Többek közt kijelenti, hogy életének nincs semmi célja. Jenny meggyógyul, nyoma sem marad a balesetnek. Be akarja bizonyítani, hogy hasznos tagja lesz a társadalomnak, ezért orvostanhallgatónének iratkozik be. Per-sze Bruchsal tanár előadását is hallgatja. A tanár eleinte mosolyog a leány vállalkozásán, de hamarosan meggyőződik róla, hogy Jenny nemcsak meglepően csinos, hanem tehetséges és szorgalmas medika is. Ekkor ismerkedik meg Hans Faberrel, Bruchsal tanár asszisztensével. A fiatalok között rövidesen szerelem fejlődik. A komoly Hans a doktorátus előtt elhatározza, hogy Jennyt feleségül veszi. A tanár, aki a fiú karrierjét félti, igyekszik lebeszélni a tervezett házasságról. Faber hajlik pártfogójának jóakarátus intelmére és a szívszorító után hajóra száll: Buenos Airesbe utazik, egy ottani német kórház segédorvosi állásának betöltésére. Jenny azonban megtudja ezt, s az utolsó pillanathon Hans után szalad a hajóra, hogy megesküdiön a fiúval és segítse őt küzdelmes életpályáján.

Jenny Jugo, a legkedvesebb német színésznő, akinek „Nanette”-beli sikerére és az ezzel kapcsolatos budapesti látogatására már mindnyájan jól emlékszünk, ellenállhatatlan temperamentumával ismét meghódította a közönséget. Ezúttal nem külvárosi primadonnát, hanem orvostanhallgatónévé szelődülő szeszélyes milliomoskisasszonyt látszik. Ez a szerep is testre szabott. Karl Ludwig Diehl az orvosprofesszor kisebb, de nem kevésbé jelentős szerepben méltó partnere. Maga a történet fordulatos, mulatságos ötletekkel van fűszerezve és így kellemesen elszórakoztat.

K. M.

TECHNIKA

SZERKESZTI: KARBÁN JÓZSEF

Néhány észrevétel

Ezt a cikket már télen szándékomban volt megírni. Úgy véltem azonban, hogy idősebb lesz az idény végén, amikor egyéb gondoktól mentesen, valóban a alábbiakkal lehet komolyan foglalkozni.

Mint szorgalmas mozibajáró, foglalkozásomnál fogva nemcsak szórakozást keresek a pergő filmekben. Figyelmem nemcsak a kép művészi vagy technikai kivitelére irányul, hanem az illető kép vetítési minőségét is figyelem.

Véleményem szerint a film minőségi vetítése hozzájárul az üzleti forgalomhoz, tehát a tiszta haszonhoz is. A látogató közönség a pénzért filmet akar látni, jó vetítésben. Olyan moziba szívesebben megy, ahol kifogástalan film-reprodukcióban van része.

Vajon lehet-e mozijainkban kifogástalan vetítést élvezni? Erre feleletül egy néhány elsőhetes, majd utánjátszó színházban észrevett, de egész éven át nem javított hibát sorolok fel.

Kezdjük az egyik nagyszerű magyar film vetítésénél. A rövid nézőterű, népszerű filmszínházunk vetítő-berendezése (két gép) szögben áll a vászonra. Felvonások váltásánál, illetőleg gépváltásnál, hol az egyik, hol a másik képpoldal *életlen*. A hiba régebbi keletű, de ennél a filmnél, nagyon szép légyságú fotográfiája miatt, még feltűnőbb volt. A *legcsekélyebb igyekezetet sem vettem észre a gépkezelők részéről, hogy a hibát némiképpen igyekeztek volna korrigálni*. A vetítő optika ugyanis közép élességre volt állítva, így pedig az egész kép életlen maradt. A hiba azóta is megvan.

Egy másik bemutató-színház vetítő-berendezése magasan van a nézőtér fölé. A gépek erősen dőlnek a vászonra. A vetítő-felület úgyancsak dől a vetítési fénybeesésnek, azonban kevésbé. Emiatt a kép alsó vagy felső szélé *életlen*. Amikor a színház magyar filmet vetít, akkor a kép felső része tiszta, éles, elentétben az alsóval. A külföldi benyomott szövegű filmeknél a helyzet fordított. Itt a gépkezelők egy ideig állítgatják az optikákat, de egyéb gépházi elfoglaltság miatt az állítgatást is meg lehet unni. (A benyomott szöveggel kapcsolatban van más észrevétel is.)

Egyik legnépszerűbb kisfilmes színházunkban is vannak hibák. *A hibák fele írható ugyan a laboratóriumok rovására, de tapasztalatom alapján a filmfelvevőgépek rovására is*. Itt szándékosan két egymásutáni nap figyeltem a vetítést. Az egyik napon a magyar felvételt vagy másolású filmkópiák mind *rezegték*, elentétben a külföldi másolású kópiákkal. A második napon viszont csak a belkeltett szöveg rezgett. Ugyanakkor az egészrész mûsor *életlenül* vetitődött.

A Dunaparthoz közel lévő utánjátszó moziban az egyébként mechanikailag kifogástalan berendezésnél más hibát vet-

tem észre. A kép megvilágítása sok kívánnivalót hagy. A képszeleken megjelenő *változószínű foltok* a vetítő-fényforrás elégtelen, hanyag kezelésére engednek következni. Volt a film közepétáján olyan kis időszak, amikor a *fényforrás kialudt, majd ismételt fényfoltok jelentkezése után tiszta lett a vetített kép*. Itt is a kép alsó, illetőleg felső része majdnem mindig életlen.

Egyik legnagyobb befogadóképességű színházunk vetítése kifogástalan lenne, de *miért fogad el a kölcsönzõtől erősen takarékoskodnak a villanyárammal*. A képmező kivilágítása általában *nem kielégítő*. A képek vetítése sok helyen *életlen*. A hangvisszaadás majdnem mindenütt *alapos javításra szorul*. Több színház berendezése mechanikailag erősen kifogásolható.

Továbbjártso kisebb színházak vetítését figyelve, megállapítható, hogy *erősen takarékoskodnak a villanyárammal*. A képmező kivilágítása általában *nem kielégítő*. A képek vetítése sok helyen *életlen*. A hangvisszaadás majdnem mindenütt *alapos javításra szorul*. Több színház berendezése mechanikailag erősen kifogásolható.

Szinte hallom a feleletet a fenti megjegyzésekre. Igen, most idényvége van, a gépek egész esztendőn át jártak, nyár van, szünetig még jó lesz. Majd megjavítjuk.

Persze, nem kifogásolhatom csak a mozi berendezését, vetítését. Van a filmnek, illetőleg a film kezelésének is egy rákfenéje. Általános igyekezet volt a múltban, talán most is, hogy a *filmmel nagyon kíméletesen kell bánni*. A kíméletes bánásmódhoz tudás is kell. Hol van az előírva, hogy a második héten pergett képnek okvetlenül esősnek, karcosnak kell lennie?

El tekintetben nagyon sok tennivaló van. Először *lehetetlen, hogy az új kópiát motoros vagy gyors átcsévévelvel tekereseljék elejére*. A filmet javító kezelőktől nem kívánható, hogy munkaidejük alatt (8-9 óra) 50 felvonást vizsgáljanak át. A felvonások, részek elejét, tehát az előfutám-filmrészt nem szabad levágni. Nem engedhető meg, hogy a gépkezelők önálló részeket nagy csévékbe ragasszanak egybe. A csúsztató felületű hangolvasók (adapterek) ideje lejárt.

A filmkölcsönzők szíves figyelmébe ajánlom a korszerű filmtisztítás módjait. Majd minden külföldi cég birtokában van ilyen. Jó állapotú, tiszta kópiáért a moztulajdonos jobban fizet. Szükség van tiszta belsejű, nem repedezett, szaggatott filmdobozokra. Nem engedhető meg a film „pendlítése”, de ha már kell, nem engedhető meg, hogy a futár a filmcsévével „meztelenül” a háztízakba dugja, amelyben délután még egyéb árut szállított.

Nem mulaszthatom el végül megemlíteni az *idegen beszédű filmek szövegbenyomását*. Tudott dolog, hogy a szövegbenyomás „klisével” történik. Ennek az eljárásnak hátránya, hogy mindazon a helyeken, ahová a benyomás történik, a filmet előbb előkészíteni, vagyileg preparálni kell. *A benyomás helyén az előkészített réteg erősen cserződik. A filmréteg ezeken a helyeken belső feszültség miatt más alakot vesz fel, mint egyéb, nem cserzett helyen. Ez a feszültség annál nagyobb, minél erősebb, tehát melegebb fényforrás elé kerül. Miután bemutató színházaink általában nagy fényerővel vetítenek, nagyobb a képablakban képződő meleg. A meleg a cserzett réteget a pillanat tört része alatt megváltoztatja, amlyira, hogy a szöveges képrész életlennedik*. A figyelmes gépkezelők keze állandóan az optika-állítón van, tehát figyelmét ez a művelet eltéríti más munkától. Ezen is kellene segíteni, nem is említve azt, hogy miként „fest” olyan vetítés, ahol a képélesség a szövegre van állítva. *A kép maga végig életlen*.

Mint látjuk, a teendő elég sok. Hangsúlyozom azonban, hogy közleményem *nem kritika, hanem jószándékú és segíteni akaró*. Egyetemes érdekünk, hogy a készülő, bemutatásra kerülő filmek a lehető legjobb állapotban kerüljenek a mozgósínházakba. *A mozgósínház érdeke, hogy a megszerzett filmeket olyan berendezéssel vetítse, hogy közönsége elégedetten távozzék a nézőtérről*.

KARBÁN JÓZSEF

MŰTEREM

Filmgyár:

A film címe:

Gyártó cég:

Gyártási vezető:

Írta:

Filmre írta:

Rendező:

Szereplők:

Felvételvezető:

Fényképező:

Segédrendező:

Hangmérnök:

Összeállítja:

Segédoperatőr:

Díszlet:

Zene:

Karmester:

Ruhák:

Fodrász:

Állófényképész:

Hangrendszer:

Laboratórium:

Kölcsönző:

Scripter:

Hunnia
Egy csók és más semmi

Mester
Szalontai Kiss Miklós
Éri Halász Imre, Eisemann Mihály

Jenei Imre
Ráthonyi Ákos
Jávor Pál, Tolnay Klári, Peéry Piri, Ölvédy Zsóka, Rajnay Gábor, Pataky Jenő, Sárossy Andor, Dénes György, Szaplonczay Éva, Simon Marcsa, Bihary Nándor, Sugár Lajos, Pethes Sándor

Gaál László
Vass Károly
ifj. Lázár István
Lázár István
Kerényi Zoltán
Keresztessy József
Vincze Márton
Eisemann Mihály
Vincze Ottó
Langermann Gizella
Ivánicza György
Szenté László
Tobis-Klang
Kovács és Faludi
Mester
Lakatos István

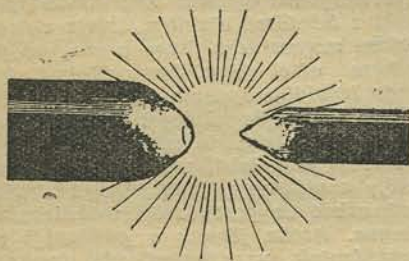
HIREK

MAGYAR TÁBORI MOZIK

Ujabb honvédségünk filmosztályt állított fel, melynek vezetője körülbelül két évtizede foglalkozik a filmmel katonai síkon és újabban több rövid katonai kiképzésről szóló filmet készített. A felállított filmosztály gondoskodik a szükséges katonai riportfilmek készítéséről, amelyeknek jelentőségéről a mozikban hónapok óta futó német filmhíradók alapján alkalmunk van meggyőződni. Az osztály gondoskodik továbbá a szükséges játékfilmek gyártásáról is. A katonai filmosztály beosztottjai a Hunnia Filmgyár és a Magyar Filmroda vezetőiből és alkalmazottaiból kerülnek ki. Értesülésünk szerint a katonai filmosztály rövidesen több gépkocsizó tábori mozi felállítását tervezi és ezekben a mozikban az ország különböző katonai alakulatai számára rendeznek filmelőadásokat. A tábori mozik műsorán katonai oktató, nevelő és szórakoztató filmek, azonkívül játékfilmek is szerepelnek. A felállítandó tábori mozik hangos keskenyfilmet vetítenének. A katonai és filmvonatkozásban kétségkívül érdekes újításról a legközelebbi hetekben helyszíni képes riportban fogunk beszámolni. A tábori mozikkal kapcsolatban az érdeklődőknek szerkesztőségünk nyújt felvilágosítást.

Moziszenét

rendelje

Molnár Ferenc

velitőszén-kereskedőnél

Budapest, VII., Erzsébet-körút 8.

Telefon: 140-736, 222-105

KONTINGENS-ÉRTEKEZLET AZ OMME-BAN

Július 18-án, csütörtökön délelőtt jelentős értekezlet zajlott le az OMME-ban, a tagok nagy érdeklődése mellett. Az értekezlet az új évad filmkontingensének megállapításával foglalkozott. Az Egyesület vezetősége tekintélyes statisztikai adatokat vonultatott fel, hogy annak alapján próbálja megoldani a rendkívül bonyolult ügyet. Az OMME értekezlete előzte meg azt a július 19-én, pénteken délután a kereskedelemügyi minisztériumban lezajlott miniszterközi ankétot, amely hivatva van dönteni az 1940/41-i idény külföldi filmszükségletének törvényes mértéke felől. Az utóbbi értekezlet-ről csak jövő héten lesz alkalmunk beszámolni.

ÚJ FILMVÁLLALAT

A napokban megalakult a *Hamza Film kft.* amelynek üzletköre a filmgyártás és filmkölcsönzés. A vállalat törzstőkéje 10.000 pengő, ügyvezetői: *Hamza Dezső* Ákos és *Rutner Ferenc*.

A HUNNIA KÖZGYÜLÉSE

Július 24-én tartja idei rendes közgyűlését a *Hunnia Filmgyár*. Értesülésünk szerint a közgyűlésen érdekes tranzakciót bonyolítanak le és azon egyébként az igazgatóság kiegészítésére is sor kerül. A *Hunnia Filmgyár* közgyűléséről lapunk legközelebbi számában adunk részletes beszámolót.

MEGALAKULT A FILMGYÁRTÓK SZINDIKÁTUSA

A magyar filmgyártók pénteken, július 12-én alapították meg a *Magyar Filmgyártók Szindikátusát*, azzal a célkitűzéssel, hogy a filmgyártó vállalatok igazságos gazdasági érdekeit mindenkor érvényre juttassák. Különösen az anyagbeszerzés biztosítására és a filmgyártók érdekeinek egyes moziállalatokkal szembeni hatályosabb védelmére érdekében volt szükség az új tömörülésre, amelyhez a tizenkét legnagyobb filmgyártóvállalat jelentette be csatlakozását. A szindikátus, amelyben egyébként tisztségek nincsenek, *Szentpály István dr.-t*, az *Atelier-film* igazgatóját választotta meg ügyvezető főtákarává.

A „DANKÓ PISTA” ÉS A KÜLFÖLD

A *Hunnia Filmgyárban* és a *Mester Film* produkciójában elkészült *Dankó Pista* című és a lillafüredi *Filmhét* alkalmából nagy sikerrel bemutatásra került kiváló értékű magyar film iránt a külföldön is oly nagyfokú érdeklődés mutatkozott meg eddig, amilyenre még nem volt példa. Értesülésünk szerint a film a mai napig 60.000 pengő fix külföldi eladással dicsekedhetik, holott a külföldi vevőknek még nem is volt alkalmuk látni a filmet és csupán annak híre és fotói keltették fel az idegen vevők figyelmét. Úgy tudjuk, hogy a *Dankó Pista* című magyar filmbüszkeséget eddig a következő államok vásárolták meg: *Svédország, Lettország, Finnország, Jugoszlávia, Bulgária, Olaszország, Szíria, Palesztina, Egyiptom, Irak, Irán*. Bizonyosra lehet venni, hogy *Németország* is megvásárolja az új film bemutatási jogát, ami jelentős összeggel fogja növelni a *Dankó Pista* külföldi eladási összegét. Ime, a bizonyíték, hogy olyan jó magyar filmet is lehet csinálni, amely idehaza és idegenben is egyformán érték.

FILMBEMUTATÓ AZ OLASZ KÖVETSÉGEN

Az olasz királyi követség július 17-én estélyt adott a követségi palotában. Az egész hivatalos Magyarország ott ült a gyönyörű kert lombjai alatt. *Teleki Pál* gróf miniszterelnök feleségével volt jelen és a miniszterek egész sora eljött, hogy végignézzék az olasz filmgyártás két új remekét. Először a *Lángoló hegy* című színes filmet, majd utána a *Luciano Serra Pilota* című filmet mutatták be, amely az olasz repülő hősötteiről szól. Az előkező közönség bensőséges meleg tapsokkal fogadta az olasz filmeket.

ISMÉT MEGJELENIK A FILMKOMPASS

A hét év óta szinte nélkülözhetetlenné vált *Filmkompass*, amely a magyar filmkölcsönzővállalatok leltárát tartalmazza, az idén is megjelenik. Az augusztus végére tervezett *Filmkompass* kiadója és összeállítója, *Radó István* kézikönyvének új kötetében is cégenként, műfajonként és sztáronként regisztrálja a magyar és külföldi filmkölcsönzővállalatok ez idő szerint rendelkezésre álló filmanyagát, amely rendkívül praktikus célt szolgál a mozisok körében. Különösen az idén van nagy jelentősége a *Filmkompass*-nak, amikor tudvalévően a behozatali nehézségek miatt a jelenlegi filmléltár — beleértve a régebbi filmeket is, — fokozott értéket jelent minden mozisnak. Eppen ezért érthető, ha a tekintélyes szakmai multia visszatekintő gyakorlati könyvet érdeklődéssel várják a mozisok.

TORDA JÓZSEF

Első magyar
diapozitív specialista
Kitüntetve Paris, Grand Prix

BUDAPEST,
VII., Rákóczi-út 57/B
Telefon: 131-320

Reklámok
Üzemi tervezetek
Felolvasások diapozitívei
Fotónagyítások

Két kis emlék

Lassan, lassan,
de ilyen lassan?

Nem jó, ha az ember gyűjti az emlékeket. Véletlenül a kezébe kerülnek s ha összehasonlást tesz, sokszor kellemtelenül érzi magát. Egy filmegyesületi titkári jelentést olvastam el. Ezelőtt tizenöt évvel írta az alkori krónikás, és keserű szavakkal emlékezik meg a magyar filmgyártás terén tapasztalható lassúságról. Pedig akkor működött a Filmipari Alap, amelyhez a méterpénzek folytak be és élt az a rendelet, hogy a film-importőr minden idegen film után köteles egy, a behozott filmek átlagmértékének megfelelő magyar filmet gyártani. Jól emlékszem erre az időre. Az amerikai filmérdekeltségek fellépésére a rendeletből csak a méterpénz maradt meg. Ezt az importőr áthárította a kölcsönzőre, a kölcsönző a magyar mozira, a mozi pedig a közönségre. A kötelező filmgyártás helyett az importőr megváltási összeget fizetett. Szóval, pénz volt bőven a magyar filmgyártásra, amelyet a Filmipari Alap irányított. Emlékszem arra a két filmre, amely megett a Filmipari Alap pénzét. Emlékszem a Star filmgyár bérletére, amely összeg egészen elveszett, s az egyetlen, ami legalább érték maradt ezekből a pénzekből: a Corvin, a mai Hunnia Filmgyár.

A jelentés 1925-ben ezt mondta: „A cél, hogy életrekeltsük a magyar filmgyártást, tehát ma is ott tart, ahol három esztendővel ezelőtt.”

Erdekes számadatot is találunk a fenti jelentésben. A színházak bevétele — mondja a jelentés — 1925-ben 97 millió korona volt. (Egy millió egyenlő volt 80 pengővel.) A mozik ellenben 137 milliárdot vettek be.

„Ha tehát — jelenti a titkár — külföldi filmekkel a magyar színházak bevételeinek bizonyos hányadoszorosát lehet elérni, meg kell-e válaszolni azt a kérdést: lehet-e magyar filmet is gyártani?”

Mindent összefoglalva, határozott és éles bírálat után a jelentés indítványozta, hogy:

1. léptessék életbe az eredeti rendeletet, mely 20 importált film után követel egy magyar filmet;
2. a Filmipari Alap helyett egy olyan szervezet kell létesíteni, amely szakszerűség nézőpontjából föltötte áll minden bírálatnak;
3. a méterpénzeket propaganda és oktatófilmek készítésére, valamint az arra érdemes filmgyártó szándék segítésére fordítsák, ha ez a szándék kellő anyagi fedezet mellett olyan kivitelt érdemelné, mely a normális költség alapján lehetetlen.

Azóta tizenöt év telt el s ma is általános harci téma a magyar filmgyártás, s a szemlélődő krónikás búsan jegyzi fel, hogy hát lassan-lassan talán mégis fejlődik ez a kérdés. De ön-maga is kérdi, hogy miért ilyen lassan? ...

Miért nem eszik a majom zöldpaprikát?

Néhai jó Hemann Ottó nevéhez fűződik az alábbi kis természettudományi tréfa, amelyet sok esetre alkalmaztak már példázatokkal kedvelő cikkírók. Ha most én a filmgyártásra húzom az egyébként szellemes tréfát, ha most sokat nem is használok az ügynek, ártani semmiesetre sem fog.

A természettudósok — így hangzik az eset — egyik vándorgyűlésén különös vitázó társaság került össze. Végkossza nem volt egy-egy felvetett kérdés fölött megindult vitának, úgy, hogy a dolgok menete nem elégítette ki a gyűlés vezetőségét. Herman Ottó volt a gyűlés elnöke s egy vitadélelőtt után, ebédnél, odaült, ahol a legharciasabb vitázók még a leves előtt, de azután is, a leves és hús között is folytatták tudományuk csillogtatását. Egy véletlenül beállott szószünetben Hermann Ottó hangosan odaszólt a leghevesebb kombattánsnak: „Meg tudná mondani kolléga úr, hogy miért nem eszik a majom zöldpaprikát?”

Öten is felugrottak, hogy feleljenek, és Herman Ottó, hogy tréfája eredményes legyen, mind az ötöt sorrendben öt-öt perces feleletre jelölte ki.

Az első a majom fogzatának ismeretése alapján, a második a majom gyomornedvével a harmadik és így tovább az ötödik is a majom ilyen vagy olyan tulajdonságának „szakavatott” magyarázatával felelt a kérdésre. A

vita végén Herman Ottó megkérdezte, hogy az urak közül ki győzött meg arról, hogy a majom nem eszik-e valóban zöld paprikát?

Dermedt némaság, majd a beavatottak harsogó kacagása igazolta Herman Ottót.

A tréfa alkalmazása nem nehéz. A mi esetünkben a feltett (állandóan fel van téve!) kérdés sokféle, de bárkógyan formulázom is a kérdést, a lényege a magyar film.

Mihelyt ezt a jelzős szót kimondja valaki s kérdéssé alakítja, szinte szavalkórus magyarázza, hogy a magyar film sikere attól függ, hogy Mókaji Kázmér legalább egyszer telefonáljon, ösztövé Bendegúz részegzet alakítson, matyóviseletes falusi jelenet és frakkos, jazzes pesti lokál-estet forduljon benne elő, aratóünnep, fokok, gulyás, szüret, gémeskút és pezsgósvödör ölekezzenek benne. Aztán jönnek a gazdasági magyarázatok, a vigalmi adó nagysága, az ipari áram és a többi ok, érv, annak igazolására, hogy a magyar film életfutásának mik a gátjai. Mintha bizony a hat-nyolc hetet is egybefogóan futó francia művészfilmet, vagy ugyanilyen sikerű amerikai játékfilmet nem terhelné ugyanakkora vigalmi adó és villanyáram költség. S ezek egyedül Budapesten nem forgalmaznák egy Budapesten előállított magyar film gyártási költségeit?

És ha valaki a tudósokhoz fordulva, megkérdezné, hogy valójában meg is próbálták-e már, hogy a művészien jó magyar film rentábilis vállalkozás-e?

Azt a valakit a tudósok nem vennék komolyan. Azt mondanák neki, hogy nem ért a filmüzlethez, de ők viszont hasonlatosak Herman Ottó vitázó tudósaihoz, akiknek eszébe sem jutott, hogy megvizsgálják: vajjon a majom valóban nem eszi-e meg a zöld paprikát?

JORIO

hang-
és
képanyag
a
legtökéletesebb

ROBERT MONTGOMERY

Nem tudjuk, hogy Amerikában a „csirkefogó” szó dicséret jelző-e, de annyi tény, hogy a legnépszerűbb amerikai filmszínészek egyike Robert Montgomery, akit az amerikai filmkritikusok és publicity-emberek a „legszeretettelőbb csirkefogó” néven szoktak emlegetni.

Valóban van is az egyéniségében valami csirkefogós vonás. Sokszor játszott előkelő világfi, de kivétel nélkül minden szerepében volt valami a csirkefogó fölényéből, hányavetiségéből, könnyelműségéből, azonban sohasem lehet haragudni rá.

Előkelő eleganciája nem felvett színészi szokás, mert igen előkelő polgári családból származik. Apja, Henry Montgomery, a newyorki Gumi Társaság elnöke volt. Ifjúságát előkelő és kényelmes kis villában töltötte el, ahol természetesen házitánító és nevelő gondoskodott műveléséről. Az elemi iskola elvégzése után az exkluzív New York állambeli Pawling Colledge tanulója lett, majd a középiskolák elvégzése után szülei Angliába, Franciaországba, Svájcba és Németországba küldték tanulmányútra. Természetesen nem a színészetet tanulmányozta. Sőt: még a színészet előtt sok egyebet kellett végigtanulmányoznia. 18 éves volt, amikor apja — egy rossz üzleti spekuláció után — szívszélhűdésben hirtelen meghalt. A kitűnő üzletember családja fillér nélkül maradt és a szép életnek vége volt. Robert Montgomery — mint sok más szegény amerikai fiatalember — fizikai munkával próbálkozott. Először vasútépítő munkás lett, azután tengerre szállt, a Standard Oil Co. egyik tankhajóján dolgozott. Ezt sem bírta sokáig és amerikai hirtelenséggel felfedezte magában a színészi tehetséget, meg azt, hogy a színészet mindenesetre könnyebb munka, mint olajtankokat görgetni vagy síneket rakni. Kis

szkeccsekben lépett fel, számokat konferált, többé-kevésbé szellemes módon gúnyolta a közállapotokat és szeretetreméltó kedvessége, hazuról hozott eleganciája meghódította a kis színházak és pódiumok közönségét.

Igy jutott el az amerikai színészek szokásos vándorútján Losangelesbe, majd onnan Hollywoodba. A kitűnő megjelenésű fiatalember, akinek sejtelve sem volt pletykákról, intrikákról és aki széles mosollyal fogadott min-

dent és mindenkit, rokonszenvet keltett a stúdiók vezetőiben. Érdekes és szerencsés véletlen Robert Montgomery életében, hogy elsősorban a világhírű sztárok rokonszenvét szerezte meg és csakhamar elérte azt, hogy olyan filmekben, amelyekben a világhírű női sztárok mellé kissé jelentéktelenebb férfi főszereplő kellett — őt osztották be. Kévszám fiatal színésznek jutott osz-

tályrészt, hogy első filmjeiben olyan sztárok partnere lehessen, mint Norma Shearer, Joan Crawford, és végül az „Inspiráció” című filmben Greta Garbo.

Első igazi nagy sikerét „A férjem barátai” című filmben aratta, mint Joan Crawford partnere. Röviddel ezután Myrna Loy partnere volt a „Keresd a nőt” című filmben, majd a „Szerelmes ördög” című film amerikai változatában játszott drámai hangú szerepet, végül két filmet játszott Rosalind Russel társaságában és ekkor következett „Az utolsó kaland” című dráma, amelyben Joan Crawford partnere volt.

Lassanként észrevették a Metro-stúdió vezetői, hogy Robert Montgomery nemcsak az a szeretetreméltó csirkefogó, akinek alakításai és magánélete alapján beskatulyázták, hanem igen kitűnő jellemző színész. Rábízták, hogy ő maga válasszon ki egy szerepet, melyben, mint karakterszínész léphet a közönség elé. Robert Montgomery válasza egy Amerikában nagy sikert aratott regényre, a „Chicago grófja” című satirikus munkára esett. Ennek főhőse a chicagói gengsztervezér, akiről kiderül, hogy Amerikába vándorolt lord fia, aki hitbizományt örökölt. A selfmade-man Angliába utazik és ott szembekeverül az angol hagyományok és szokások mindent lebíró erejével, ami végül is tragikus bukásba kergeti. Robert Montgomery remekül játssza az izgalmas, fordulatos, de egyben vakmerő satírárt árasztó dráma főszerepét és bizonyos, hogy ezzel a szereppel a legelső színészek közé emelkedik. Robert Montgomery egyébként ma a hollywoodi társadalom legfélelmetesebb vicc-csindlója, akinek tőszíjai gyilkos ötletekkel gúnyolják a hollywoodi élet kinövésait és akinek éles nyelvétől mindenki fél. Egyébként a Metro-stúdióban éppúgy rajonganak érte, mint ahogy a mozikközönség milliói rajonganak érte.

LAPSZEMLE

ESTI UJSÁG, 1940. VII. 15. V. J.: Mit jelentenek a magyar film számára az „új” piacok?

KIS UJSÁG, 1940. VII. 15. Nem marad el a velencei filmverseny, amelyre Magyarország négy-öt filmet küld.

VIRRADAT, 1940. VII. 15. Megalkult a Magyar Filmgyártók Szindikátusa.

NEMZETŐR, 1940. VII. 15. Operatőr: Így köt szerződést Gerő István, a magyar filmszakma I. számú közellensége.

HÉTFO, 1940. VII. 15. B. Gy.: A giccs bukása.

MAGYARORSZÁG, 1940. VII. 15. 16.000 hirdetőt készít minden héten a háborús német filmgyártás. (MAGYAR FILM, 1940. VII. 13.-i számából).

8 ÓRAI UJSÁG, 1940. VII. 15. Állítólag hirdető-mozivá alakítják át a Belvárosi Színházat.

ESTI KURIR, 1940. VII. 16. Színház.

A MAI NAP, 1940. VII. 12. 553 mozi több mint félezer mázsa filmet fogyasztott tavaly.

MAGYARSÁG, 1940. VII. 16. Mi van a Belvárosi Színház körül?

PESTI HIRLAP, 1940. VII. 16. Mi lesz a Belvárosi Színházzal?

8 ÓRAI UJSÁG, 1940. VII. 16. A Szinikamarának nem szabad engednie, hogy mozi legyen a Belvárosi Színházból!

FÜGGETLENSÉG, 1940. VII. 17. Mozi lesz a Belvárosi Színházból?

MAGYARSÁG, 1940. VII. 17. A Belvárosi Színház válsága. — Megvonják a vidéki városok moziengedélyeit.

NÉPSZAVA, 1940. VII. 17. Visszavonják a városok moziengedélyeit.

UJSÁG, 1940. VII. 17. Mozi lesz a Belvárosi Színházból! — Megszűnnek a városi moziengedélyek.

NEMZETI UJSÁG, 1940. VII. 17. A Belvárosi Színház jövője.

PESTI HIRLAP, 1940. VII. 17. Hogyan dolgozik a német háborús filmpropaganda?

NEMZETI UJSÁG, 1940. VII. 16. Hirdető-mozi a Belvárosi Színházban? —

Nem elég gyors a filmszakma „örségváltása” (MAGYAR FILM 1940. VII. 13.-i számából).

ESTI UJSÁG, 1940. VII. 18. Mi történt a Belvárosi Színház körül?

8 ÓRAI UJSÁG, 1940. VII. 18. Kiss Ferenc: „Megdöbbenéssel tiltakozom a lelketlen kísérlet ellen!” (A Színiakadémia állásfoglalása a Belvárosi Színház ügyében.)

ESTI KURIR, 1940. VII. 17. Megszűntetik a vidéki városok összes moziengedélyeit.

PESTI UJSÁG, 1940. VII. 17. A mozi

FÜGGETLENSÉG, 1940. VII. 18. Visszavonják a vidéki városok moziengedélyeit.

SIGNAL, 1940. VII. 15. Wir erinnern uns bei Schlagern... (Zarah Leander) (17 képpel.)

SZTÁR, 1940. VIII. Charles Chaplin: A film öngyilkossága.

A PESTI TÖZSDE, 1940. VII. 18. A Hunnia filmgyár lebélyegzi alapítóját és kamatmentes kölcsönt kap. (Két új igazgatósági tagot választanak.)

NEMZETI SPORT, 1940. VII. 14. A Rákóczi induló balalajkával (Körséta a bécsi mozikban.)

ESTI UJSÁG, 1940. VII. 18. (U. J.):
Itt az új filmgyártási menetrend. — Mi
újság a berlini stúdiókban?

8 ORAI UJSÁG, 1940. VII. 18.
Budai Figyelő: A filmhíradóról.

PESTI UJSÁG, 1940. VII. 18. Elher-
dálta a közpénzeket a román filmügyi
igazgatóság vezetője.

FÜGGETLENSÉG, 1940. VII. 19.
Egyelőre tizenkilenc magyar film tervét
hagyta jóvá a Nemzeti Filmbizottság.

NEMZETI UJSÁG, 1940. VII. 19.
Engedélyezett filmek.

KÉPES KRÓNKA, 1940. VII. 21
M.: Minden külön értesítés helyett:
Rökk Marika férjhez ment (4 képpel).

A NÉP, 1940. VI. 18. Vigyázó: A Gerő
likvidál (Nyissák ki a szemüket a ható-
ságok.)

KIS UJSÁG, 1940. VII. 18. Csütörtök-
kőn 14 új magyar film gyártására adott
engedélyt a Nemzeti Filmbizottság.

MAGYARSÁG, 1940. VII. 19. A meg-
induló magyar filmgyártás első filmjei.
— Filmhíradó 1914—18-ban és 1939—40-
ben.

ORSZÁGJÁRÁS, 1940. VII. 19. Negy-
venperces keskenyfilm magyar tájegy-
ségeinkről. (Vetítőképes előadássorozat
tizenöt tájegységünkről. Az OMVESZ
régii terve.)

MAGYAR NEMZET, 1940. VII. 19.
Tizenkilenc új magyar film készül a két
magyar filmgyárban.

UJSÁG, 1940. VII. 19. Eldölt a Bel-
városi Színház sorsa. (Építik a mozit
a Petőfi Sándor utcában.) — Milyen ma-
gyar filmek készülnek?

ÚJ MAGYARSÁG, 1940. VII. 19.
Engedélyezett filmek.

VIZSGÁZOTT GÉPÉSZT

keresünk bevonult gépésznök he-
lyettesítésére. Ajánlatokat Orion
Mozgóképszínház, Körmend címére
kérünk.

FIATAL, ÖSKERESTÉNY,

egyetemet végzett, öt év óta vidéki
mozis, gépészvizsgálóval, autójogo-
sítvánnyal, filmszakmai ismeretek-
kel, a szakma bármely ágában
azonnalra elhelyezkedne. Megbeszé-
lések: Apolló Mozgó, Alberttírsa.

ÜZLETVEZETŐNŐ

fiatal, nagyon jó megjelenésű, agi-
lis, hosszú és előkelő gyakorlattal
állást változtatna. Szíves megkere-
séseket „Kamarai tag” jeligére a
kiadóhivatalba kér.

**MAGYAR
FILMIRODA RT.
FILMMŰTEREM ÉS
LABORATÓRIUM**

Igazgatóság és gyártelep:
IX., Könyves Kálmán-körút 15.
Telefon : 146-346.

**Hiradó és rövidfilmkiadás
és raktár:**

VIII., Szentkirályi-utca 26. szám
Telefon : 145-510.

Filmkölcsonzó osztály:

VII. ker., Erzsébet-körút 45. szám
Telefon : 222-098.

HIVATALOS RÉSZ

FILMCENZÚRA

BUDAPEST, IV., ESKÜ-TÉR 6

TELEFON: IRODA ÉS PENZTÁR 183-072, ELNÖK ÉS ÜGYV. ALELNÖK 183-073

Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság

Szám: 269/1940 eln.

Az Országos Mozgófényképvizsgáló Bizottság 1940. évi július hó 7-től 13-ig tartott ülésén

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. **Rumba** (Rhumbaland) (Universal) hangos revü 1 felvonásban, az Universal filmgyárban 1940. évben készült, 507 m hosszú,

2. **Magyar világhíradó 855 sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 250 m hosszú,

3. **Híradó filmszínház különkiadása 32.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 75 m hosszú,

4. **Rajzos híradó 30.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 77 m hosszú,

5. **Ufa világhíradó 42. sz.** (Auslandstun-woche Nr. 42) (Ufa) hangos riport 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1940. évben készült, 402 m hosszú,

6. **20th Century Fox hangos híradó XIV. évf. 28. sz.** (Fox Movietone News) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940. évben készült, 280 m hosszú,

7. **Luce világhíradó 25. sz.** (dr. Pflumm filmkölc.) hangos riport 1 felvonásban, a Luce filmgyárban 1940. évben készült, 325 m hosszú,

8. **Híradó filmszínház különkiadása 23.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 90 m hosszú,

9. **Magyar világhíradó különkiadása 1940/3.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 56 m hosszú mozgófényképet.

b) A Bizottság kísérő műsorul a kötelező arányszámú beszámíthatónak minősítette:

Magyar táncok és népszokások (M. F. I.) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 449 m hosszú filmet, mint Magyarországon készült, magyar nyelvű mozgófényképet.

c) Az engedélykírt kiadását megtagadta:

1. **Kisértetek vonata** (Kovács és Faludi) hangos dráma 4 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1933. évben készült, 1946 m hosszú,

2. **Toroockói menyasszony** (Rex filmgyártó kft.) hangos színmű 5 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1937. évben készült, 2450 m hosszú,

3. **Fegyverben a világ** (La Monde en Armes) (Hausz Mária) hangos riport 3 felvonásban, az Information filmgyárban 1939. évben készült, 1943 m hosszú,

4. **Fegyverben a világ — előzetes** (La Monde en Armes) (Hausz Mária) hangos reklám 1 felvonásban, az Information filmgyárban 1939. évben készült, 95 m hosszú mozgófényképektől.

d) Külföldre kivinni engedélyezte:

1. **Teleki Pál gróf miniszterelnök és Csáky István gróf külügyminiszter ünnepélyes fogadása a Keleti-pályaudvaron**

(M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 178 m hosszú,

2. **Munkaszolgálatosok a földművelésben** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 32 m hosszú,

3. **Vámmentes közutak** (M. F. I.) hangos

riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 22 m hosszú,

4. **Aarne Wuorimaa** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 22 m hosszú,

5. **Hősök emlékünnepe Budapesten** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940. évben készült, 52 m hosszú,

6. **Magyarország sakkcsapatbajnokságai** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940. évben készült, 20 m hosszú,

7. **Magyar boxcsapatbajnokságok döntő mérkőzései** (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940. évben készült, 39 m hosszú mozgófényképet.

Budapest, 1940. évi július hó 15-én.

Dr. Szöllőssy Alfréd s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos.

HIRADÓK

M33

856. sz.

1. Japán légitámadás Csunking ellen. (Nippon)
2. A wiesbadeni fegyverszüneti tárgyalás. (Ufa)
3. A német csapatok a spanyol határon. (Ufa)
4. Hitler útja Elzász-Lotharingiában. (Ufa)
5. Hitler hazatérése a német fővárosba. (Ufa)
6. Az igazságügyminiszter belgrádi útja. (Artistic)
7. Tisza István Kertváros új kápolnája. (M. F. I. — Horváth)
8. A magyarbolyi újjáépítési munkálatok. (M. F. I. — Horváth)
9. Kalauznők a budapesti villamosokon. (M. F. I. — Kerti)
10. Gyalogsági küzdőtorna gyakorlatok. (M. F. I. — Nagy L.)

43. sz.

1. 1940 háborús nyara Németországban.
2. Gözeróvel folyik az elnökválasztás előkészítése az Egyesült Államokban.
3. Ciano gróf olasz kir. külügyminiszter a német birodalmi kormány meghívására Berlinbe érkezik.
4. A német fegyverszüneti bizottság megnyitó ülése Wiesbadenben.
5. A madridi Ritz-ben pihent meg dél-amerikai útja előtt Rotschild Eduard és Lajos báró.
6. Még mindig átláthatatlan az a zsákmány, amely Franciaországban esett a győztes német csapatok kezére.
7. A Vezér látogatása az ősi német Elzászban és Lotharingiában.
8. A Vezér tizhónapi távollét után visszatér a frontról a birodalmi fővárosba.

XIV. évf. 29. sz.

1. Teleki miniszterelnök és Csáky külügyminiszter hazaérkezése Münchenből.
2. Nyári idill a chicagói állatkertben.
3. Budapest úszóbajnoki versenyei.
4. Papagáj-varieté.
5. Strandélet a sidney-i tengerparton.
6. A newyorki rendőrség lovasünnepélye.
7. Az MTK atlétikai versenye: 3000 méteres síkfutás.
8. Ebéd egy amerikai utasszállító repülőgépen.
9. Húszmillió kg benzint pusztult el a californiai finomítótelep égésekor.
10. Evezősök kiképzése életmentő szolgáltra a floridai partokon.

26. sz.

1. Az afrikai front eseményei.
2. Olasz bombavető a francia Riviera felett.
3. Olasz nehéztüzérség támadja a francia állásokat.
4. Tankok és harcirepülőgépek vezetnek be a támadást.
5. Menton elfoglalása.
6. Viktor Emmanuel meglátogatja az arcvonalban küzdő csapatokat.
7. Az Alpokban is kemény harc folyik.
8. Zuhanó bombázók támadása az erősen kiépített francia védelmi vonal ellen.
9. Tábori rádió közvetíti a parancsokat.
10. A tankcsapatokat megsemmisítették az olaszok.
11. A visszavonuló franciák felrobbantják a hidakat.
12. Tervszerűen és kitűnően működik az utánpótlás.
13. A Duce a fronton.
14. A Duce Badoglio tábornagy és a főparancsnokok jelenlétében szemlét tart a győzelmes csapatok felett.

SZAKMAI CIMTÁR

Adler Ferenc moziberendezés és moziképviselő, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 149-431.

Agfaphotó, V., Vilmos császár-út 18. I. Tel.: 125-240.

Alfa film, VII., Erzsébet-kr. 8. Telefon: 422-578.

Apollo filmreklámvállalat, VII., Erzsébet-körút 9-11. II. em. Tel.: 131-415.

Arany filmducco, VIII., Dankó-utca 22. Tel.: 149-489. Városi iroda: VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 421-183.

Atelier film, VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 422-584. Raktár a házban.

Aurora film, VIII., Baross-utca 11. I. Tel.: 139-233.

Balogh-Orbán, VIII., Tisza Kálmán-tér 15. Tel.: 132-940.

Bauer vetítógépek és adapterek (Bosch Róbert kft.), V., Váci-út 22-24. Tel.: 292-338.

Bel- és külföldi filmellenőrző kft., VII., Erzsébet-körút 8. III. Tel.: 222-699.

Bosch Róbert kft. (Bauer vetítógépek és adapterek), V., Váci-út 22-24. Telefon: 292-338.

Brückner János mérnök, az MMOE szakértője, XI., Ulászló-utca 62. Telefon: 457-650, vagy Mechanikai és Elektromosipari szakiskola, tel.: 130-293.

Cinema, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 422-582. Raktár a házban.

Continental film, VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 421-183. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.

Csepreghy film, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 221-022.

Deák film, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 222-105. Raktár a házban.

Délibáb film, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 146-396.

Diatyp laboratórium, VII., Rottenbilller-u. 19. Tel.: 145-304.

Eco film, VII., Rákóczi-út 12. Telefon: 342-976. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342-984.

Electra film, XIV., Thököly-út 21. Tel.: 337-576.

Electric kinotechnikai vállalat, vetítógépek, hangleadó készülékek, vetítoszettek stb. legnagyobb raktára, VIII., Rökk Szilárd-u. 18. Tel.: 344-782.

Engel Fülöp, VI., Andrássy-út 120. Tel.: 315-162.

Erdélyi filmgyártó kft., VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 420-199.

Farkas J. M., VIII., József-körút 19. Tel.: 132-805.

Fehér Andre, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 137-438.

Ferrania, V., Tükör-u. 5. Tel.: 129-139.

Filmatyp laboratórium, XIV., Szentés-u. 60. Tel.: 296-371.

Filmcenzúra, IV., Eskü-tér 6. Telefon: 183-072, aleln.: 183-073.

Filmexpress kft., VII., Erzsébet-körút 9. Tel.: 133-671, 133-672.

Filmértékesítő VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 221-609.

Filmfotó üzem és laboratórium, Altmayer J., VIII., Rökk Szilárd-u. 11. Telefon: 130-805.

Filmkamara, VI., Bajza-u. 18. Telefon: 220-855, 422-961.

Filmservice, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 144-888, 136-988.

Fortuna film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 421-982. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.

Fox film, VIII., Rákóczi-út 9. Telefon: 139-437, 131-658. Raktár: VIII., Rákóczi-tér 11. Telefon: 139-437, 131-658.

Gevaert, V., Deák Ferenc-tér 3. Telefon: 180-318.

Grawatsch Ottó, VIII., József-körút 71. Tel.: 145-193.

Gyimesy Kásás Ernő, a MAGYAR FILM kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey Andor-u. 7. Tel.: 499-752.

Hajdu film, XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 279-999.

Hamza film, XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297-999.

Harmonia film, VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 135-287. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342-984.

Hausz Mária filmkölcsönző és filmgyártó kft., VII., Erzsébet-körút 9-11. IV. Tel.: 142-424.

Hebel Gyula szállító, VI., Váci-út 1. Tel.: 115-947.

Helikon filmvállalat, VIII., Rökk Szilárd-

utca 24. Tel.: 133-705. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.

Hirsch és Isuk, VII., Dohány-u. 42. (Kamara mozi.) Tel.: 143-835, 144-027.

Hungária film kft., VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422-010.

Hunnia filmhelyező irodája, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 145-435, 145-434, 145-433.

Hunnia filmgyár Rt. (Filmipari Alap), XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999, 297-622, 297-085, Bingert János dr. ig. lakása: 296-060.

Ibusz filmszállítás és kölcsönzés, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 146-396.

Imago filmelőállító és forgalombahozó kft., Akácfa-u. 7. Tel.: 135-287.

Inkey Tibor filmállományképeszt, filmfotó üzem, Budapest, V., Múzeum-körút 3. Telefon: 380-466.

Kamara, VI., Bajza-u. 18. Tel.: 220-855, 422-961.

Karossa Foto, Filmfotó technika laboratórium, VII., Rákóczi-út 8/a. Telefon: 140-421.

Kárpát film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422-577, 220-299. Raktár a házban.

Kino film, VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 136-942. Raktár a házban.

Kino foto, XIV., Thököly-út 150. Tel.: 496-602.

Kodak, V., Báthory-u. 6. Tel.: 114-158, 114-184.

Kovács és Faludi laboratórium, XIV., Gyarmat-u. 35. Tel.: 297-855. Synchron műterem: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.: 297-487.

Kormos Miklós filmvállalata, VII., Erzsébet-körút 9-11. III. 6. Tel.: 422-574.

Kovács Emil és Társa, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 421-948. Raktár a házban.

Központi filmkezelő, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 144-863, 139-990.

Krupka filmgyár és laboratórium, XIV., Bácskai-u. 29/b. Tel.: 496-741.

Lajta Andor, XIV., Thököly-út 75. Tel.: 297-076.

Léna film, Lévai-Nagy filmgyártó és kölcsönző kft. VII., Erzsébet-kr. 13. Telefon: 223-066.

MAGYAR FILM, VI., Bajza-utca 18. Tel.: 220-855, 422-961. Szerkesztő: Váci Dezső, VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386.

Magyar Film Iroda Rt., IX., Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146-346, este 7 órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és ünnepnap: 146-343. Játékfilmgyártás: 146-342. Színesfotóüzem: 140-727. Feliratkészítő üzem: 139-211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145-510. Fényképüzem: VIII., Sándor-u. 5-7. Tel.: 145-510. Filmkölcsönző-osztály: VII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 222-098.

Magyar Film Otthon, VI., Eötvös-u. 25/b. Tel.: 122-463.

Magyar Irók Filmje Rt., Gyártási iroda: XVI., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297-999.

MIF kölcsönző Rt., VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 420-796, 420-798.

MMOE, VIII., Csokonay-utca 10. Telefon: 136-005.

Matador film, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132-774. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.

Márkus Jenő, XIV., Hungária-körút 135. Tel.: 296-749.

Mester film, XIV., Thököly-út 116. Tel.: 296-269.

Metro-Goldwyn-Mayer, VIII., Sándor-tér 3. Tel.: 144-424, 144-425. Raktár a házban.

Mozgóképzemzeti Rt. kölcsönosztálya, VII., Akácfa-u. 4. Tel.: 144-487, 144-488. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144-486.

Magyar Mozgófénykép-gépezet Országos Egyesülete, VIII., Népszínház-utca 19. I. (D. u. 2-4.) Tel.: 337-598.

Modern film kft., VII. Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-000.

Molnár Ferenc vetítész-kereskedő, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140-736, 222-105.

Művelődés filmgyártó és terjesztő kft., VII., Erzsébet-körút 8. II. Tel.: 422-925.

Művészfilm, VII., Rákóczi-út 40. Tel.: 340-397. Raktár a házban.

New York kávéház, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 131-980, 131-981.

Objectiv film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422-580.

Oktatófilm kirendeltség, VII., Csepreghy-utca 4. Tel.: 330-926.

Oláh György gépészmérnök, a Zeiss Ikon A. G. mozigépeinek képviselője, VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 349-933.

OMME, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 143-013.

Orbán-Balogh, VII., Tisza Kálmán-tér 15. Tel.: 132-940.

Pacséry László, XII., Királyhágó-utca 16. Tel.: 155-992.

Palatinus film, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 145-411, 145-412.

Palló film kft., VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 421-183. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8. Gyártási iroda tel.: 422-791.

Pannonia filmlaboratórium, XIV., Thököly-út 61. Tel.: 497-775.

Papp Béláné és Társa betéti társaság, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 138-031.

Paramount film, VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 134-437, 140-522. Raktár a házban.

Pásztor film, VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 337-596.

Pátria film, VIII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 221-807. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.

Pegazus film, VII., Erzsébet-körút 7. sz. Tel.: 136-463.

Petsman Ferenc, VIII., Mária-u. 19. Tel.: 136-449.

Petsman László, VI., Teréz-körút 3. Tel.: 112-890. Csillaghegy: 163-429.

Pflumm Tibor dr. filmkölcsönzővállalata, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 137-711.

Photophon film, VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 422-005.

Pöhöb filmkölcsönző, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-617. Raktár a házban.

Pictura film, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.

P. Kiss Pál grafikai műterem, VIII., Rákóczi-út 23. Tel.: 146-045.

Projectograph, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132-201.

Radó István, VIII., Népszínház-u. 14. Tel.: 138-091.

Radó-Orbán mutáció, VIII., Népszínház-utca 14. Tel.: 138-091.

Reflektorfilm, VIII., Sándor-tér 4. Tel.: 142-529. Raktár: VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 140-722.

Rex film, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 141-200.

Schilling Gyula, VII., Rózsa-u. 33. Tel.: 141-009.

Seidl és Vessz Laboratórium, lásd: Pannonia filmlaboratórium.

Simonyi Vilmos mérnök, az OMME szakértője, XI., Fehérvári-út 147. Telefon: 257-110.

Sinus hangos filmservice, V., Pannónia-u. 44. Tel.: 493-957, állandó ügyelet.

Sláger film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-618. Raktár a házban.

Stúdió mozgóképgyártó és terjesztő kft., VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 420-579.

Szekely Sándor mérnök, V., Pozsonyi-út 40. Tel.: 292-506.

Szenáry-Macsássy színes trükkfilmek, IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380-027.

Takács film, XIV., Thököly-út 116. Tel.: 296-125.

Tobis film, VII., Erzsébet-körút 16. Tel.: 222-603.

Telefontyár R. T., XIV., Hungária-körút 126-128. Tel.: 297-930.

Turul Szépművészeti Filmgyártó és Filmterjesztő Szövetkezet, VIII., József-körút 35. Tel.: 330-766.

Turul Szövetség Szépművészeti B. E. vetítő mozgalmi törzs, VIII., Rökk Szilárd-utca 20.

Ufa film, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183-858. Raktár a házban. Telefon: 389-036.

Universal film, VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 138-447, 138-448. Raktár a házban.

Valter reklámanyagkölcsönző, vetítíváson-karbantartás, VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 222-108.

Váci Dezső, a MAGYAR FILM szerkesztője, VIII., Üllői-út 42. T.: 136-386.

Wamoscher Béla dr. filmvállalata, VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 137-438.

Warner Bros. First National, VIII., József-kr. 30-32. Tel.: 132-590, 142-464. Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.: 144-317.

Zeneszerzők Szövetkezete, IV., Gerlóczy-utca 3. Tel.: 189-306.